A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2015. október 29.*

„Szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések — Közbeszerzési eljárás — Vagyon- és személybiztosításra irányuló szolgáltatások nyújtása — Az egyik ajánlattevő ajánlatának elutasítása — A szerződés másik ajánlattevőnek történő odaítélése — Egyenlő bánásmód — Magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése — Szerződésen kívüli felelősség — Lehetőség elvesztése — Közbenső ítélet”

A T-199/14. sz. ügyben,

a **Vanbreda Risk & Benefits** (székhelye: Antwerpen [Belgium], képviselik kezdetben: P. Teerlinck és P. de Bandt, később: P. Teerlinck, P. de Bandt és M. Gherghinaru ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviselik: S. Delaude és L. Cappelletti, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

egyrészt a 2014. január 30-i határozat – amellyel a Bizottság elutasította a felperes által az OIB.DR.2/PO/2013/062/591. sz., vagyon- és személybiztosításra irányuló szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos közbeszerzési eljárás (HL 2013/S 155–269617) keretében az 1. tétel vonatkozásában benyújtott ajánlatot, és a szerződést egy másik társaságnak ítélte oda – megsemmisítése iránt benyújtott kérelme, másrészt pedig kártérítés iránt benyújtott kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, F. Dehousse (előadó) és A. M. Collins bírák,

hivatalvezető: S. Bukšek-Tomac tanácsos,

tekintettel a 2015. június 3-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: francia.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 2013. augusztus 10-én az Európai Bizottság az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* Kiegészítésében (HL 2013/S 155–269617) vagyon és személyek biztosításával kapcsolatos, négy tételre tagolódó szerződésre vonatkozó, OIB.DR.2/PO/2013/062/591. referenciaszámú ajánlati felhívást tett közzé.

2 A jelen kereset kapcsán kizárólagosan érintett 1. tétel épületek és tartalmaik – 2014. március 1-jétől történő – biztosítására vonatkozott a Bizottság és az Európai Unió különböző egyéb intézményei és szervei nevében.

3 A pályázati felhívással kapcsolatos dokumentáció az 1. tétel vonatkozásában a hirdetményen kívül az ajánlattételhez szükséges dokumentációból állt, amely tartalmazott egy ajánlati felhívást, amelyhez csatolták a műszaki leírást (I. melléklet), az épületek listáját (I. 1 melléklet), a károkkal kapcsolatos statisztikákat (I. 2 melléklet), a pénzügyi ajánlati bizonylatot (II. melléklet), a szolgáltatási szerződés tervezetét (III. melléklet), és az „»Azonosítás – Kizárás – Kiválasztás« kérdőívet” (IV. melléklet) (a továbbiakban: IES kérdőív).

4 Az ajánlati felhívásban kiemelésre került, hogy nyílt eljárásról van szó, amelyben a szerződést az elfogadható és megfelelő ajánlatok közül a legalacsonyabb árúnak ítélik oda (az ajánlati felhívás 3.4.3 pontja, a műszaki leírás 12. pontja).

5 Az egyetemleges felelősség kérdését azzal az esettel összefüggésben, ha a szerződés teljesítésében több biztosító vesz részt, a következőkben ismertettek szerint rögzítették.

6 Arra az esetre, ha a szerződést gazdasági szereplők társulásának ítélik oda, a hirdetmény azt írta elő, hogy e társulás valamennyi tagja „egyetemlegesen […] felelős a szerződés teljesítéséért” (a hirdetmény III.1.3 pontja).

7 A műszaki leírás 5.1 pontja a következőket tartalmazta:

„Konzorciumban eljáró több egyetemlegesen felelős biztosító, illetve konzorciumban eljáró, egyetemleges vezető biztosító által képviselt több biztosító által tett ajánlat esetén az odaítélt szerződést valamennyi biztosító aláírja. Ebben az esetben az ajánlattevő garantálja, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet) […]

Konzorciumban eljáró, ügynök által képviselt több egyetemlegesen felelős biztosító által tett ajánlat esetén az odaítélt szerződést együttesen valamennyi biztosító és az ügynök írja alá. Ebben az esetben a biztosító vagy biztosítók annak garantálását is vállalják, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet) […]”

8 A szolgáltatási szerződés tervezetében a szerződést aláíró felek megjelölését tartalmazó részt követően a következő szöveg szerepelt: „A fent nevezett felek (a továbbiakban együttesen: »szerződő fél«) […] egyetemlegesen felelnek a jelen szerződés teljesítéséért az ajánlatkérővel szemben.”

9 Az ajánlati felhívás szerint minden ajánlathoz csatolni kell az ajánlattevő által szabályszerűen kitöltött IES kérdőívet (az ajánlati felhívás 2.1.2 pontjának nyolcadik francia bekezdése). Az IES kérdőív 1. szakasza (Az ajánlattevőt azonosító nyomtatvány) különbséget tett attól függően, hogy az ajánlattevő „társulás tagjaként” vagy „egyedüli ajánlattevőként” járt el.

10 Az IES kérdőív 3. szakasza azon „közös ajánlatokra vonatkozó kérdőívet tartalmazott”, amelyet „csak akkor [kellett] kitölteni, ha az ajánlat közös ajánlat”.

11 Az utóbbi kérdőív 5. kérdése és 5.1 alkérdése szerint „közös ajánlat esetén az alább meghatározott […] mintának megfelelő megállapodást/meghatalmazást [kellett benyújtani], amelyet a közös ajánlatban részt vevő valamennyi partner jogi képviselője aláírt [és] amely többek között [e]lismeri a közös ajánlatban részt vevő valamennyi partnernek a szerződés teljesítéséért fennálló egyetemleges felelősségét”.

12 E megállapodás/meghatalmazás kimondta, hogy „a Szerződés együttes aláíróiként a társulás valamennyi tagja egyetemlegesen felel az Ajánlatkérővel szemben a Szerződés teljesítéséért”. Kiemelésre került továbbá, hogy minden ilyen tag „tiszteletben tartja a Szerződés feltételeit, és az ajánlattételhez szükséges dokumentációban és a szerződő fél ajánlatában foglaltaknak megfelelően gondoskodik a szolgáltatásokból rájuk eső rész megfelelő teljesítéséről”.

13 2013. október 31-én, az ajánlatok felbontásakor az ajánlatbontó bizottság két ajánlat beérkezését rögzítette az 1. tétel vonatkozásában. Az egyik a felperestől, a Vanbreda Risk & Benefits-től, a másik pedig a Marsh társaságtól származott.

14 2013. november 8-i levelével a felperes felhívta a Bizottság figyelmét arra, hogy egy ajánlat megfelelőségének értékelése szempontjából jelentőséggel bírnak „azok az aláírt dokumentumok, amelyekből kitűnik, hogy több biztosítóval való együttes ajánlattétel esetében ugyanezen biztosítók korlátozás nélkül egyetemleges felelősséget vállalnak”. A felperes ugyanis azt tapasztalta, hogy a Marsh konzorciumában részt vevő AIG Europe Limited (a továbbiakban: AIG) elvből elutasította az egyetemleges felelősségvállalást, így tehát szinte biztos volt, hogy az utóbbi nem felelhet meg az ajánlattételhez szükséges dokumentáció érdemi és formai követelményeinek.

15 2013. december 4-i levelével a Bizottság e tekintetben azt válaszolta, hogy nem tud információkat szolgáltatni, mivel az ajánlatok elbírálása még folyamatban van.

16 Az ajánlatok értékeléséről szóló 2014. január 13-i jegyzőkönyvében az ajánlatokat elbíráló bizottság úgy döntött, hogy a felperes és a Marsh ajánlata alkalmas a pénzügyi értékelésre, és megállapította, hogy a Marsh ajánlata lett az első, 771 076,03 euró éves árral, a felperes ajánlata pedig a második, 935 573,58 euró éves árral. Az elbíráló bizottság ekképpen úgy döntött, hogy az 1. tétel Marshnak való odaítélésére tesz javaslatot.

17 2014. január 28-i határozatával a Bizottság úgy döntött, hogy a szerződést a Marshnak ítéli oda.

18 2014. január 30-i levelével (a továbbiakban: a megtámadott határozat) a Bizottság arról tájékoztatta a felperest, hogy ajánlatát nem fogadták el az 1. tétel tekintetében, mivel nem a legalacsonyabb árat kínálta.

19 2014. január 31-i e-mailjével és 2014. február 3-i levelével a felperes a Bizottságtól betekintést kért a teljes odaítélési jelentésbe, továbbá kérte azon aláírt dokumentumok megküldését, amelyekből kitűnik, hogy több biztosítóval történő együttes ajánlattétel esetében ezek az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak megfelelően korlátozás nélkül egyetemleges felelősséget vállalnak. A felperes utalt arra, hogy e követelmény az ajánlati felhívás IV. mellékletének 8. oldalán is szerepelt.

20 2014. február 7-i levelében a felperes megismételte kérelmeit, kiemelve, hogy attól tart, a Marsh ajánlata nem felel meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak, azzal az indokkal, hogy ezen ajánlat legalább egy partnere nem írta alá az előírt minta megállapodást/meghatalmazást. A felperes kiemelte, hogy ugyanakkor a szerződés egy lényeges eleméről van szó, valamint, hogy maga egy olyan ajánlatot nyújtott be, amely az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak teljes mértékben megfelelő biztosítási konstrukcióra hivatkozott, beleértve ezt a lényeges egyetemlegességi szempontot is. Csak

azok az ajánlatok tekinthetők megfelelőnek, amelyekben kizárólag egy biztosító szerepel (amely 100%-os kockázati fedezetet nyújt), illetve azok, amelyekben több, az ajánlat benyújtása során egyetemleges felelősséget vállaló biztosító szerepel. A felperes felhívta a Bizottságot, hogy e körülmény alapján vizsgálja felül a szerződés Marshnak történő odaítélését, és függessze fel a szerződés aláírását.

21 2014. február 7-i levelével a Bizottság válaszolt a 2014. január 31-i e-mailre, kiemelve, hogy a szabályozás alapján nem szolgáltathat más információt a felperesnek, csak „a nyertes ajánlat jellemzőit és viszonylagos előnyeit, valamint a nyertes ajánlattevő nevét”. E keretben a Bizottság közölte, hogy az 1. tétel odaítélésére a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlat, vagyis a Marsh ajánlata alapján került sor.

22 2014. február 11-i levelében a felperes kifogásolta ezt a választ, amely nem válaszolta meg a feltett kérdéseket, és megismételte a korábbi leveleiben kért információkhoz való hozzáférésre irányuló kérelmét.

23 2014. február 21-i levelében és e-mailjében a felperes közölte, hogy biztos abban, hogy az ajánlatok benyújtása óta a Bizottság nem rendelkezik a Marsh ajánlatában részt vevő valamennyi biztosító tekintetében megállapodással/meghatalmazással, és ennek következtében ez az ajánlat nem elfogadható, és azt el kell utasítani. A felperes felhívta a Bizottságot, hogy vizsgálja felül a szerződés odaítélését a Marshnak, és függessze fel a szerződés aláírását.

24 Ugyanezen a napon küldött levelében a Bizottság azt válaszolta, hogy a felperes aggodalmainak alapját képező körülményeket az ajánlatok értékelésének szakaszában végig megfelelően elemezték, ezekről az ajánlatokról megállapították, hogy megfelelőek, ebből következően pedig a szerződést odaítélték a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlatnak. A Bizottság a felperes által kért dokumentumok egyikét sem küldte meg.

25 Két újabb, 2014. február 25-i és 28-i e-mailt követően a felperes 2014. március 14-én a dokumentumokba való betekintés iránti kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz, az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.) alapján.

Az eljárás és az eljárás során történt újabb fejlemények

26 A Törvényszék Hivatalához 2014. március 28-án benyújtott iratokban a felperes benyújtotta a jelen, a megtámadott határozat megsemmisítése és kártérítés iránti keresetet, valamint egy, a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére és a Bizottság részéről dokumentumok benyújtására irányuló ideiglenes intézkedés iránti kérelmet.

27 Az ideiglenes intézkedés iránti kérelem alapján meghozott 2014. április 3-i végzéssel a Törvényszék elnöke elrendelte a megtámadott határozat, illetve a Marsh-sal és a biztosítókkal kötött szerződés végrehajtásának felfüggesztését, továbbá elrendelte a dokumentumok benyújtását az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban.

28 A Bizottság által az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban tett észrevételeket követően hozott 2014. április 10-i végzésben a Törvényszék elnöke 2014. április 3-ra visszaható hatállyal hatályon kívül helyezte a 2014. április 3-i végzés rendelkező részének a megtámadott határozat, illetve a Marsh-sal és a biztosítókkal kötött szerződés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó pontját.

29 2014. július 30-i, a jelen eljárásban hozott Vanbreda kontra Bizottság végzésével (T-199/14) a Törvényszék arra kötelezte a Bizottságot, hogy nyújtson be bizonyos, az utóbbi szerint bizalmas elemeket tartalmazó dokumentumokat, és jelezte, hogy a Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzata 67. cikkének 3. §-át alkalmazva e dokumentumokat e szakaszban nem küldik meg a felperesnek.

30 Mivel a Bizottság a 2014. augusztus 8-i levéllel benyújtotta a kért dokumentumokat, a Törvényszék a Bizottsághoz címzett, 2014. szeptember 11-i pervezető végzéssel arra hívta fel azt, hogy egyes említett dokumentumoknak nyújtsa be egy olyan változatát, amelyben besötétítéssel pontosan megjelöli, hogy álláspontja szerint mely részek bizalmasak.

31 A Bizottság e felhívásnak a 2014. szeptember 29-i levéllel eleget tett.

32 Mivel a felperes közölte, hogy nincs kifogása a Bizottság bizalmas kezelés iránti kérelme ellen, a Törvényszék eltávolította az iratok közül a 2014. augusztus 8-i levélhez csatolva benyújtott bizalmas dokumentumokat.

33 Az ideiglenes intézkedésről szóló 2014. december 4-i Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság végzéssel (T-199/14 R, EBHT [Kivonatok], EU:T:2014:1024) a Törvényszék elnöke elrendelte a megtámadott határozat végrehajtásának felfüggesztését az 1. tétel odaítélése tekintetében (a rendelkező rész 1. pontja), kiemelte, hogy e határozatot az ugyanezen végzéssel szembeni fellebbezésre nyitva álló határidő lejáratáig – vagyis 2015. február 16-án éjfélig – joghatásaiban fenntartja (a rendelkező rész 2. pontja), a költségekről ebben az időpontban pedig nem határozott.

34 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg a megtámadott határozatot, amely révén a Bizottság úgy határozott, hogy elutasítja a felperes által az 1. tétel vonatkozásában benyújtott ajánlatot, és a szerződést a Marsh társaságnak ítélte oda;

– állapítsa meg az Unió szerződésen kívüli felelősségét és kötelezze arra, hogy kártérítésként fizessen meg a felperes részére 1 000 000 euró összeget a szerződés elnyerése lehetőségének elvesztése, a referenciák elvesztése és az elszenvedett nem vagyoni kár okán;

– mindenesetre a Bizottságot kötelezze a jelen eljárás költségeinek viselésére, beleértve az ideiglenesen 50 000 euróban megállapított ügyvédi költségeket is.

35 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– utasítsa el a megsemmisítés iránti kérelmet;

– utasítsa el a kártérítés iránti kérelmet;

– a felperest kötelezze a jelen eljárás és az ideiglenes intézkedés iránti eljárás költségeinek viselésére.

36 A Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság végzést (fenti 33. pont, EU:T:2014:1024) követően a Bizottság egyrészt az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról szóló 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet alkalmazási szabályairól szóló, 2012. október 29-i 1268/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet (HL L 362., 1. o.; a továbbiakban: a végrehajtási rendelet) 134. cikke (1) bekezdésének c) pontja alapján tárgyalásos közbeszerzési eljárást indított annak érdekében, hogy olyan biztosítási szerződést kössön, amely 2015. február 17-én nulla órától hatályba tud lépni. A Bizottság másrészt fellebbezést (C-35/15 P) nyújtott be e végzéssel szemben.

37 2015. február 13-i levelével a Bizottság tájékoztatta a Marsh-ot a folyamatban lévő szerződés 2015. február 16-án éjféltől való felfüggesztéséről.

38 A Bizottság a tárgyalásos eljárás során egyetlen, az AIG biztosítóval társult felperestől származó ajánlatot kapott. Ezt az ajánlatot elfogadta, és aláírta az ezen eljárásból következő biztosítási szerződést, amely 2015. február 17-én nulla órakor hatályba lépett.

39 A 2015. április 23-i Bizottság kontra Vanbreda Risk & Benefits végzésben (C-35/15 P(R), EBHT, EU:C:2015:275) a Bíróság elnökhelyettese azzal az indokkal helyezte hatályon kívül a Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság végzés (fenti 33. pont, EU:T:2014:1024) rendelkező részének 1. és 2. pontját, hogy a Törvényszék elnöke tévesen alkalmazta a jogot, amikor úgy döntött, hogy időbeli korlátozás nélkül alkalmazandó az az ítélkezési gyakorlatban kialakított követelmény, hogy a közbeszerzési szerződések vonatkozásában rugalmasabbá kell tenni a sürgősségre vonatkozó feltételt (a fent hivatkozott Bizottság kontra Vanbreda Risk & Benefits végzés, EU:C:2015:275, 57. pont). A felperes által előterjesztett ideiglenes intézkedés iránti kérelemről döntve azt a Bíróság elnökhelyettese ugyanezen okok miatt elutasította (a fent hivatkozott Bizottság kontra Vanbreda Risk & Benefits végzés, EU:C:2015:275, 61. pont).

A jogkérdésről

A megsemmisítés iránti kérelemről

40 A felperes egyetlen, három részből álló megsemmisítés iránti kérelmet terjeszt elő, amely részek közül az elsőt az ajánlattevők közötti egyenlő bánásmód elvének, az Unió általános költségvetésére alkalmazandó pénzügyi szabályokról és az 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. október 25-i 966/2012/EU, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 298., 1. o.; a továbbiakban: a költségvetési rendelet) 111. és 113. cikkének, a végrehajtási rendelet 146., 149. és 158. cikkének, valamint az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak a megsértésére, a másodikat az egyenlő bánásmód elvének a megsértésére, a harmadikat pedig az átláthatóság elvének a megsértésére alapította.

A jogalap első, az ajánlattevők közötti egyenlő bánásmód elvének, a költségvetési rendelet 111. cikke (5) bekezdésének és 113. cikke (1) bekezdésének, a végrehajtási rendelet 146. cikke (1) és (2) bekezdésének, 149. cikke (1) bekezdésének és 158. cikke (1) és (3) bekezdésének, valamint az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak a megsértésén alapuló részéről

41 A felperes előadja, hogy a Marsh ajánlata nem felel meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációban foglalt követelményeknek. Az ebben az ajánlatban szereplő biztosítók ugyanis nem egyetemlegesen kötelesek a szerződés teljesítésére, és ezért nem írták alá az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt megállapodást/meghatalmazást.

42 Ugyanakkor az egyetemlegesség a jelen ügyben szereplő közbeszerzés lényeges eleme, és e feltétel kihatással van az ajánlati árra. Ha ugyanis több biztosító dönthet úgy, hogy annak érdekében társul, hogy mindegyik külön kötelezettségvállalása alapján fedezzen egy, a szóban forgó szerződéshez hasonló méretű kockázatot, e megoldás nem garantálná a teljes kár egészének a megtérítését. A Bizottság ezért írta elő a jelen ügyben az egyetemlegesség követelményét az ajánlattételhez szükséges dokumentációban, ami elképzelhető megoldás, de jelentős többletköltséggel jár.

43 Azáltal, hogy lehetővé tette a Marsh számára, hogy közös ajánlatot nyújtson be egy olyan biztosítókból álló konzorciummal, amelyek nem egyetemlegesen kötelesek a szerződés teljesítésére, a Bizottság lehetővé tette e gazdasági szereplő számára, hogy sokkal alacsonyabb árat kínáljon.

44 Ezen eljárásával a Bizottság megsértette az ajánlattevők közötti egyenlő bánásmód elvét, a költségvetési rendelet 111. cikkének (5) bekezdését és 113. cikkének (1) bekezdését, a végrehajtási rendelet 146. cikkének (1) és (2) bekezdését és 158. cikkének (1) és (3) bekezdését, valamint az ajánlattételhez szükséges dokumentációt. Azáltal, hogy végül a Marsh-nak ítélte oda a szerződést, a Bizottság megsértette a végrehajtási rendelet 149. cikkének (1) bekezdését is.

45 A válaszban a felperes rámutat, hogy az ellenkérelem és a Bizottság által benyújtott nem bizalmas dokumentumok tanulmányozása során új körülményekkel szembesült. Ezekből kitűnt, hogy a Marsh valójában egyedüli ajánlattevő ügynökként nyújtotta be ajánlatát, valamint hogy a Bizottság és a Marsh az ajánlatok felbontását követően terjedelmes levelezést folytatott az egyetemlegesség feltételét illetően. A Bizottság e tényekről nem számolt be a felperesnek, annak ismételt kérdései ellenére sem. A felperes tehát támaszkodhat ezen új körülményekre.

46 Ebben az összefüggésben a felperes előadja, hogy a Marsh mint egyedüli ajánlattevő részvétele nyilvánvalóan jogellenes és ellentétes az ajánlattételhez szükséges dokumentációval. Ezt követően a Bizottság az állításával ellentétben közös ajánlatként kezelte a Marsh ajánlatát. Végül, mivel a Marsh ajánlata csak közös ajánlat lehetett, tartalmaznia kellett volna az ajánlati felhívás IV. mellékletében előírt megállapodást/meghatalmazást.

47 A Bizottság vitatja a felperes álláspontját, amely szerinte három helytelen kiinduló feltevésen alapul: először is azon, hogy a Marsh ajánlatát társulás vagy konzorcium nevében nyújtották be; másodszor azon, hogy ez az ajánlat az ajánlattételhez szükséges dokumentációt sértve nem tartalmazta a minta megállapodást/meghatalmazást; harmadszor azon a feltevésen, hogy a Marsh által javasolt biztosítók nem egyetemlegesen kötelesek a szerződés teljesítésére, amely feltevés az ajánlattételhez szükséges dokumentáció téves értelmezéséből és a Marsh valós ajánlatának, illetve a közbeszerzési eljárás lefolytatása ismeretének hiányából fakad.

48 Az első feltevést illetően a Bizottság rámutat, hogy a Marsh ajánlatát egyedüli ajánlattevő ügynökként nyújtotta be, nem pedig egy társulás tagjaként vagy vezetőjeként, valamint, hogy következésképpen a Marshnak mint egyedüli ajánlattevőnek ítélték oda a szerződést. Az ajánlattételhez szükséges dokumentáció egyik rendelkezése sem zárta ki azt, hogy egy ügynök egyedüli ajánlattevőként ajánlatot nyújtson be az 1. tétel vonatkozásában.

49 A második feltevést illetően a Bizottság rámutat, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak a közös ajánlatokra vonatkozó rendelkezései, beleértve az IES kérdőív által előírt minta megállapodást/meghatalmazást, nem alkalmazandó az egyedüli ajánlattevő által benyújtott ajánlatra. A Marsh tehát nem volt köteles arra, hogy ajánlatában szerepeltesse az aláírt megállapodást/meghatalmazást, ahogy az a közös ajánlatok vonatkozásában elő volt írva. A Marsh az ajánlatához a több biztosítótól a szerződés teljesítése érdekében kapott megbízásokat csatolta.

50 A harmadik feltevést illetően a Bizottság, ahogy az a Marsh-sal az ajánlatok felbontása és a szerződés odaítélése között folytatott levelezésből kitűnik, megfelelően megvizsgálta, hogy a Marsh ajánlata teljes mértékben megfelel-e valamennyi, az ajánlattételhez szükséges dokumentációból következő kötelezettségnek, köztük a műszaki leírás 5.1 pontjában szereplő azon kötelezettségnek, hogy garantálja, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet), illetve az aláírók egyetemleges kötelezettségvállalására vonatkozó szerződéstervezetből következő kötelezettségnek. Mivel ugyanis a szerződés 1. tételének tárgya az ajánlatkérő épületeire vonatkozó közvetlen biztosítási szerződés volt, a műszaki leírás kifejezetten előírta, hogy az ajánlatok benyújtásának módjától függetlenül a szerződés teljesítésében részt vevő valamennyi biztosítónak szükségképpen egyetemlegesen kell megkötnie a szerződést az esetleges többi biztosítóval, illetve az ügynökkel, annak érdekében, hogy garantálják az ajánlatkérő 100%-os, folyamatos biztosítási fedezetét.

51 Nem relevánsak tehát a felperes attól függő árkülönbségekre vonatkozó érvei, hogy felajánlották-e az egyetemlegességet. Az aláírt szerződés ugyanis tartalmazza az aláírók egyetemleges felelősségére vonatkozó kikötést, a kikötés a kezdetektől fogva elő volt írva, ebből következően a Marsh ajánlatának szükségképpen figyelembe kellett vennie az e kikötéshez kapcsolódó költségeket és kockázatokat, és a Marsh egyáltalán nem módosította, illetve tette vita tárgyává az ajánlati árat.

52 A Bizottság előadja, hogy a Marsh egyedüli ajánlattevőként nyújtotta be ajánlatát, vagyis nem közös ajánlatról volt szó. A Marsh ajánlatát tehát úgy kellett kezelni, mint amely egy egyedüli ajánlattevőtől származik. Az ajánlatok felbontása során a Bizottság nem közölte a Marsh ajánlatában szereplő biztosítók nevét. Az ajánlatokat a hirdetményben előírt kizárási és kiválasztási szempontok alapján, és az előírt eljárásnak megfelelően elemezték. Mivel a Marsh ajánlata egy egyedüli ajánlattevőtől származott, a Bizottság szabályszerűen megvizsgálta, hogy a Marsh egyedül megfelel-e a kiválasztási szempontoknak.

53 A viszonválaszban a Bizottság a válaszban hivatkozott azon érv kapcsán, amely szerint a Marsh egyedüli ajánlattevőként való részvétele nyilvánvalóan jogellenes volt, előadja, hogy ez az érv az ajánlattételhez szükséges dokumentáció megszorító és téves értelmezésén, illetve a belga jog téves értelmezésén alapul.

54 Noha az ajánlattételhez szükséges dokumentáció megszorító értelmezésének a két ajánlat elutasításához kellett volna vezetnie, a Bizottság a nem megszorító intézkedést részesítette előnyben, amely nem rögzíti azt a jogi formát, amelyet az ügynök/biztosító(k) struktúrának öltenie kellett, feltéve, hogy az ajánlatok garantálják a szerződés tiszteletben tartását. A Bizottság tehát úgy ítélte meg, hogy mind a biztosítók, mind pedig az ügynökök részt vehetnek az ajánlati felhívásban, és hogy semmi sem tiltja, hogy egy ügynök egyedüli ajánlattevőként versenyezzen. Mindenesetre a szerződés tárgya a minden biztosító által aláírandó közvetlen biztosítási szerződés megkötése volt, ami a végül aláírt szerződésben teljesült is.

55 A belga jog értelmezését illetően a felperes tévesen alkalmazza e jog rendelkezéseit a jelen ügyben. A Marsh soha nem állította, hogy egyedül írja alá a biztosítási szerződést, és a Bizottság számára soha nem merült fel ennek lehetősége. A felperes láthatóan azt kívánja – tévesen – előadni, hogy mivel a Marsh egyedüli ajánlattevőként jelentkezett, úgy lépett fel, mint egy olyan biztosító, amely egyedül kívánja megkötni a szerződést. A Bizottságnak nem volt semmi oka arra, hogy a Marsh ajánlatát jogellenesnek tekintse. Ez az ajánlat nem jogellenes azért, mert egy ügynök nem tud igazolni legalább 100 000 biztosított négyzetmétert. Az előírt információk ugyanis nem zárták ki a legalább 100 000 biztosított négyzetmétert lefedő biztosítási szerződések megkötésének a biztosítótársaságok esetében való figyelembevételét, és legalább 100 000 biztosított négyzetmétert lefedő ügynöki szolgáltatások ügynökök esetében való fennállását. Végül logikus, hogy kizárólag a Marsh pénzügyi és gazdasági kapacitását ellenőrizték, mivel egyedüli ajánlattevőről volt szó. A Marsh volt az ugyanis, amely e minőségében garantálta ajánlata gazdasági életképességét. Ez egyébként ugyanaz a megközelítés, amelyet a felperes az előző biztosítási szerződésben követett. Mindenesetre annak elkerülése érdekében, hogy a Bizottság közvetlen szerződéses kapcsolatba kerüljön a biztosítókkal, az ajánlati eljáráshoz szükséges dokumentáció előírta, hogy a biztosítók írják alá a biztosítási szerződést.

56 A Marsh ajánlatának állítólagos közös ajánlatként kezelését illetően: ez az érv illogikus és téves. Megállapítást nyer, hogy a Marsh egyedüli ajánlattevőként terjesztette elő ajánlatát, hogy a Bizottság ennek alapján megvizsgálta a kizárási és kiválasztási szempontokat, valamint hogy a szerződést az említett egyedüli ajánlattevőnek ítélte oda. A Bizottság nem érti, hogy a felperes miként állíthatja azt, hogy a Marsh ajánlatát közös ajánlatként kezelte. A teljesség kedvéért a felperes által hivatkozott bizonyítékok nem bizonyítják az ellenkezőjét.

57 Azon érvet illetően, amely szerint a Marsh ajánlatának ugyanazt a minta megállapodást/meghatalmazást kellett volna tartalmaznia, amely a közös ajánlat esetében volt előírva, a Bizottság előadja, hogy a Marsh ajánlatának, amely egyedüli ajánlattevőtől származott, nem kellett tartalmaznia az aláírt megállapodást/meghatalmazást.

– A válaszban hivatkozott egyes érvek elfogadhatóságáról

58 Anélkül, hogy kifejezetten elfogadhatatlansági kifogást vetne fel, a Bizottság mindazonáltal úgy véli, hogy az általa arra vonatkozóan előterjesztett bizonyítékok alapján, hogy a 2014. február 27-én a Marsh-sal és a biztosítókkal kötött szerződés kikötötte a biztosítók egyetemleges felelősségét, a felperes által a válaszban előterjesztett érvek túlmutatnak az eredeti egyetlen jogalapon, vagyis „a biztosítók konzorciumával előterjesztett közös ajánlat esetén az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt egyetemlegesség feltételére” vonatkozó jogalapon.

59 Rá kell mutatni, hogy a felperes válaszában előterjesztett egyes új, lényegileg a Marsh egyedüli ajánlattevőként való részvételének jogellenességére, és a Bizottság részéről ezen ajánlat közös ajánlatként kezelésére vonatkozó érveket.

60 Ugyanakkor, ahogy azt a válaszban helyesen fejti ki a felperes, anélkül, hogy azt a Bizottság a viszonválaszban bármilyen részletes cáfolattal kifogásolná, ezek az új érvek olyan információkon alapulnak, amelyekről a felperes csak az ellenkérelem és a Bizottság által a Törvényszék felhívására benyújtott dokumentumok megismerése után szerzett tudomást.

61 Ekképpen a felperes csak az ellenkérelemből tudta meg, hogy a Marsh nem a Marsh és hat biztosító közös ajánlatával vett részt az ajánlati felhívásban, hanem hat biztosítót kínáló egyedüli ajánlattevő ügynökként. A felperes csak a Bizottság által 2014. szeptember 29-én benyújtott dokumentumok (lásd a fenti 31. pontot) megismerését követően szerzett tudomást az ajánlatok felbontását követően a Bizottság és a Marsh, illetve később a Bizottság, a Marsh és az AIG között az egyetemlegesség tárgyában folytatott levelezésről.

62 Ennélfogva, amennyiben a Bizottság felvetései úgy értelmezhetők, mint amelyek a Törvényszék eljárási szabályzata 84. cikkének (1) bekezdése alapján elfogadhatatlansági kifogást tartalmaznak a felperes által a válaszban előadott új érvekkel szemben, ez az elfogadhatatlansági kifogás nem megalapozott.

– A Marsh ajánlati felhívásban egyedüli ajánlattevő ügynökként való részvételének jogellenességéről

63 Egyrészt a költségvetési rendelet 102. cikke (1) bekezdésének megfelelően minden, egészében vagy részben az uniós költségvetés által finanszírozott közbeszerzési szerződésnek tiszteletben kell tartania az egyenlő bánásmód elvét, a végrehajtási rendelet 146. cikkének (1) bekezdése szerint pedig az ajánlatkérőnek egyértelmű és megkülönböztetéstől mentes kiválasztási feltételeket kell kidolgoznia. Másrészt a költségvetési rendelet 102. cikke (2) bekezdésének megfelelően minden közbeszerzési szerződést a lehető legszélesebb körben kell pályáztatni, ugyanezen rendelet 111. cikkének (1), (4) és (5) bekezdése szerint pedig az ajánlattételre vonatkozó intézkedéseknek biztosítaniuk kell a tényleges versenyt, a felbontóbizottság által a megállapított feltételeket nem kielégítőnek nyilvánított ajánlatokat el kell utasítani, a megállapított feltételeket kielégítőnek nyilvánított valamennyi ajánlatot pedig értékelni kell az ajánlati felhívással kapcsolatos dokumentációban megállapított szempontok alapján. Végül ugyanezen rendelet 113. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az engedélyezésre jogosult tisztviselő az ajánlati felhívással kapcsolatos dokumentációban és a közbeszerzési szabályokban előzetesen megállapított kiválasztási és odaítélési szempontokkal összhangban eldönti, hogy kinek ítélik oda a szerződést.

64 Az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elve, amelynek célja a közbeszerzési eljárásban részt vevő vállalkozások közötti egészséges és hatékony verseny kialakulásának elősegítése, megköveteli, hogy valamennyi ajánlattevő azonos esélyekkel rendelkezzen ajánlata összeállításakor, és ebből következően azt a követelményt is magában foglalja, hogy valamennyi versenytárs tekintetében ugyanazon feltételek vonatkozzanak az ajánlatokra (2002. december 12-i Universale-Bau és társai ítélet, C-470/99, EBHT, EU:C:2002:746, 93. pont; 2008. március 12-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-345/03, EBHT, EU:T:2008:67, 143. pont).

65 Az ajánlattevőknek tehát egyenlő helyzetben kell találniuk magukat az ajánlat benyújtása, valamint annak az ajánlatkérő általi elbírálása időpontjában (lásd ebben az értelemben: 2001. október 18-i SIAC Construction ítélet, C-19/00, EBHT, EU:C:2001:553, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Az ajánlatkérő az eljárás valamennyi szakaszában köteles ügyelni az egyenlő bánásmód és következésképpen valamennyi ajánlattevő esélyegyenlőségének a tiszteletben tartására (lásd ebben az értelemben: 2004. április 29-i Bizottság kontra CAS Succhi di Frutta ítélet, C-496/99 P, EBHT, EU:C:2004:236, 108. pont; 2000. február 24-i ADT Projekt kontra Bizottság ítélet, T-145/98, EBHT, EU:T:2000:54, 164. pont; 2005. március 17-i AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, T-160/03, EBHT, EU:T:2005:107, 75. pont; 2012. május 22-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-17/09, EU:T:2012:243, 65. pont).

66 A fentiek fényében kell megvizsgálni az egyetlen megsemmisítési jogalap első, a Marsh ajánlati felhívásban egyedüli ajánlattevő ügynökként való részvételének jogellenességére alapított részét.

67 A szóban forgó ajánlati felhívás feltételeire figyelemmel azon lehetőséget, hogy abban egy ügynök egyetlen ajánlattevőként részt vegyen, láthatóan cáfolják az említett feltételek.

68 Először, az „ügynök” kifejezés ténylegesen szerepel az ajánlati felhívás egyes részeiben (a hirdetmény műszaki kapacitásra vonatkozó III.2.3 részében, az ajánlati felhívás műszaki leírásra vonatkozó mellékletében mint részvételi feltétel, és a benyújtandó engedélyezési információkra vonatkozó rubrikákban). E részek ugyanakkor legalábbis közösek az egyedüli ajánlattevő által benyújtott ajánlatok és a közös ajánlatok között.

69 Az egyedüli ajánlattevő által benyújtott ajánlatokra és a közös ajánlatokra vonatkozó közös részekben szereplő ezen hivatkozásokon kívül az „ügynök” kifejezést kifejezetten csak a közös ajánlatokkal összefüggésben használják (a műszaki leírás 5.1 cikkében, amely a biztosítási szerződés aláírására vonatkozik, az ajánlati felhívás IV. mellékletében a közös ajánlatokra vonatkozó kérdőívben és az ugyanezen mellékletben szereplő minta megállapodásban/meghatalmazásban).

70 Ennélfogva, noha az ajánlati felhívás egyedüli ajánlattevő által benyújtott ajánlatokra vonatkozó feltételei nem zárják ki kifejezetten az „ügynök” kifejezést, azt nem is írják elő. E kifejezésnek az egyedüli ajánlattevő által benyújtott ajánlatokra és a közös ajánlatokra vonatkozó közös részekben való megjelenését inkább az magyarázhatja, hogy a közös ajánlattal összefüggésben kifejezetten előírás, hogy az ügynök ajánlattevő, mint az, hogy egyedüli ajánlattevő lehet.

71 Másodszor észszerűen megkérdőjelezhető a Bizottság azon állítása, amely szerint az ajánlattételhez szükséges dokumentáció egyetlen rendelkezése sem zárja ki, hogy egy ügynök egyedüli ajánlattevőként ajánlatot tegyen az 1. tétel vonatkozásában.

72 Mindenekelőtt az ajánlati felhívás 5. pontjának „Az ajánlatok benyújtásának következményei” című első francia bekezdéséből kitűnik, hogy „a jelen ajánlati felhívás nem jelent semmilyen kötelezettségvállalást a Bizottság részéről”, és hogy „[i]lyen csak a szerződés megkötésekor jön létre a kiválasztott ajánlattevővel”. Ehhez hasonlóan, az „abban az esetben, ha a szerződést nem lehet megkötni az ajánlattevővel” szövegrész szerepel a megtámadott határozat harmadik oldalának első bekezdésében.

73 A jelen esetben, ahogy az az iratokból, illetve magának a Bizottságnak az állításaiból kitűnik, a kiválasztott „ajánlattevő” kizárólag a Marsh, minden más személyt kizárva.

74 Márpedig, ahogy azt a Bizottság maga is hangsúlyozza a Marsh-sal 2013. december 18-án és 2014. február 12-én váltott leveleiben, egy ügynök nem lehet a jogvita tárgyát képező szolgáltatási szerződés egyedüli aláírója.

75 Ezt követően a műszaki leírás 5.1 cikke szerint abban az esetben, ha a szerződést több, egyetemlegesen felelős biztosítónak kell aláírnia, csak három ajánlattételi eshetőség került előírásra, amelyek közül egyetlenegy tartalmazza ügynök részvételét. Márpedig az utóbbi helyzetet úgy írják le, mint amely megfelel a „konzorciumban eljáró, ügynök által képviselt több egyetemlegesen felelős biztosító által tett ajánlat” esetének. Ennélfogva az ügynök részvétele csak közös ajánlatok esetében merül fel.

76 A fentiekre figyelemmel meg kell állapítani, hogy ellentétben a Bizottság érvelésével, az ajánlattételhez szükséges dokumentáció feltételeinek elemzéséből kitűnik, hogy nemcsak, hogy az a helyzet nem szerepel ott, amelyben az ügynök egyedüli ajánlattevőként tesz ajánlatot, hanem e helyzet akár kizártnak is tekinthető.

77 A Bizottság egyébként maga is elfogadja azt, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentációban formálisan nem szerepel az egyedüli ajánlattevő ügynök által tett ajánlat esete. Kifejti ugyanakkor, hogy mivel arra törekedett, hogy a beszerzés a lehető legnagyobb verseny mellett folyjon, úgy ítélte meg, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentációt nem szabad úgy értelmezni, hogy az kizárja az olyan egyedüli ajánlattevő ügynök által benyújtott ajánlatot, amely több, odaítélése esetében a szerződés aláírására és teljesítésre kötelezettséget vállaló biztosítótól kapott megbízást. Ebben az összefüggésben figyelembe vette a végrehajtási rendelet 121. cikke (5) bekezdésének második albekezdését is.

78 A végrehajtási rendelet 121. cikke (5) bekezdésének második albekezdésére utaló hivatkozást illetően rá kell mutatni, hogy e rendelkezés a gazdasági szereplők társulása által benyújtott ajánlatra vonatkozik. E rendelkezés szerint az ajánlatkérő nem írhatja elő, hogy meghatározott társasági formát hozzanak létre e társulás céljára. A jelen ügyben azonban nem gazdasági szereplők társulása által tett ajánlatról volt szó, hanem egyedüli ajánlattevő ügynökről, amely a közbeszerzés egyedüli nyertes ajánlattevője lett.

79 Az ajánlattételhez szükséges dokumentáció Bizottság által hivatkozott azon értelmezését illetően, amely szerint az nem zárja ki az egyedüli ajánlattevő ügynököket, ezt nemcsak az említett dokumentáció rendelkezései cáfolják, hanem a rendszer felépítése is.

80 Az egyedüli ajánlattevő ügynök által benyújtott, a Bizottság által lehetségesnek tekintett ajánlat ugyanis az ajánlat megfelelőségének értékelése szempontjából attól eltérő kihatásokkal jár, mint amelyek egy egyedüli ajánlattevőként eljáró biztosítótársaság által benyújtott ajánlatból következnek. Az ajánlatkérő azonban mindkét esetben köteles gondoskodni arról, hogy az ajánlat feleljen meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak. Következésképpen az ajánlatkérőnek olyan helyzetben kell lennie, amely lehetővé teszi e feladat ellátását.

81 Az ajánlati felhívás 3.4 pontjából az következik, hogy az ajánlatokat három szakaszban kellett értékelni, valamint hogy kizárólag a minden egyes szakasz követelményeinek megfelelő ajánlatok voltak továbbengedhetők a következő szakaszba. Az első és a második szakasz célja az ajánlattevők kizárási, illetve kiválasztási szempontjainak értékelése volt. Az ajánlatok értékelése és a szerződés odaítélése a harmadik szakaszban zajlott.

82 Ami konkrétabban az értékelés második, a kiválasztási szempontok ellenőrzésére vonatkozó szakaszát illeti, az ajánlati felhívás 3.4.2 pontjából kitűnik, hogy az ajánlatokat értékelő bizottságnak meg kellett vizsgálnia, hogy az ajánlattevők rendelkeznek-e egyrészt a kellő gazdasági és pénzügyi, másrészt pedig a kellő műszaki és szakmai kapacitással. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ellenkérelemben

a Bizottság kifejezetten kijelentette, hogy szabályszerűen megvizsgálta, hogy a Marsh ajánlata egyedül megfelel-e az ajánlati felhívásban szereplő kiválasztási szempontoknak, ami láthatóan kitűnik az ajánlatok 2014. január 13-i értékelésének jegyzőkönyvéhez csatolt, a kiválasztási kritériumok értékelésére vonatkozó táblázatból is.

83 Márpedig, ami a gazdasági és pénzügyi kapacitás vizsgálatát illeti, rá kell mutatni, hogy közös ajánlat esetén az ajánlati felhívás IV. melléklete 4. szakaszának rendelkezései szerint minden tag esetében egyedileg kell információkat szolgáltatni.

84 E követelmény lehetővé teszi azt, hogy meg lehessen bizonyosodni a kockázatot végső soron viselő biztosítótársaságok pénzügyi stabilitásáról. E követelmény folytán nem lehetséges az, hogy az ügynök – amely a közös ajánlat keretében kifejezetten potenciális ajánlattevőként szerepel – kizárólag a saját gazdasági és pénzügyi kapacitására vonatkozó információkat szolgáltasson. El kell ugyanis kerülni, hogy az ajánlatokat értékelő bizottság kizárólag egy olyan közvetítő pénzügyi stabilitására összpontosítson, amely nem maga viseli a biztosított kockázatot.

85 Ezzel szemben az egyetlen ajánlattevő által előterjesztett ajánlat esetében az ajánlati felhívás IV. melléklete 4. részének ugyanezen rendelkezései csak azt tartalmazzák, hogy az értékelés az ajánlattevő gazdasági és pénzügyi kapacitására vonatkozik. Márpedig azt a (Bizottság által képviselt) feltevést követve, hogy elfogadható, ha az egyedüli ajánlattevő ügynök, ez lehetővé teszi, hogy az értékelés kizárólag az ezen ügyökre vonatkozó információkra korlátozódjon (ahogy az a jelen ügyben történt is). Ugyanakkor a kockázat fedezését konkrétan ellátó biztosítótársaságok pénzügyi stabilitása *de jure* nem képezi részét az ajánlat vizsgálatának.

86 E megállapítást nem kérdőjelezi meg a végrehajtási rendelet 147. cikkének (3) bekezdése sem. E rendelkezés szerint a gazdasági szereplő adott esetben valamely konkrét szerződés kapcsán más jogalanyok kapacitására is támaszkodhat, tekintet nélkül a hozzájuk fűződő kapcsolata jogi természetére, és ezen esetben bizonyítania kell az ajánlatkérő előtt, hogy rendelkezésére állnak azon források, amelyek a szerződés teljesítéséhez szükségesek, például úgy, hogy bemutatja az említett jogalanyok kötelezettségvállalását a források rendelkezésre bocsátásáról. E rendelkezés ugyanis csak akkor alkalmazandó, ha az ajánlattevő más jogalanyok kapacitására kíván támaszkodni.

87 Márpedig a jelen ügyben a Bizottság egyértelműen kijelentette, hogy a gazdasági és pénzügyi kapacitást is magukban foglaló kiválasztási szempontok vizsgálatára kizárólag a Marsh helyzetét illetően került sor.

88 E kijelentés, amelyet az iratokban szereplő bizonyítékok is alátámasztanak, ugyanis egyértelműen rögzítésre került az ideiglenes intézkedés iránti eljárásban (lásd ebben az értelemben: Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság végzés, fenti 33. pont, EU:T:2014:1024, 72. pont), amelyet e tekintetben a Bizottság által előterjesztett fellebbezés sem kérdőjelez meg (lásd a fenti 36. pont végét); a fellebbezést pedig a Bizottság kontra Vanbreda Risk & Benefits végzésben (fenti 39. pont, EU:C:2015:275) bírálták el. Ekképpen a Bizottság megerősítette, hogy kizárólag a Marsh gazdasági és pénzügyi kapacitását vizsgálták meg, a megbízó biztosítótársaságokét pedig nem. A Bizottság közölte, hogy ezzel az ajánlati felhívással anélkül akart szerződést kötni a biztosítókkal, hogy ellenőriznie kellett volna gazdasági és pénzügyi kapacitásukat. E megközelítés tehát egy olyan szándékos döntés körébe tartozott, amely szerint nem végeznek gazdasági vizsgálatot, így e tekintetben nem kérnek bizonyítékokat, hanem jogiasabb álláspontot követnek, azt követelve meg, hogy az ajánlattevő vállaljon kötelezettséget az e szempontnak való megfelelésre.

89 A jelen keresettel kapcsolatos viszonválaszban a Bizottság ismét megerősítette, hogy a közbeszerzési eljárásban kizárólag a Marsh gazdasági és pénzügyi kapacitását vizsgálták meg, a Marsh által ajánlott biztosítókét pedig nem.

90 Ugyanakkor elegendő arra rámutatni, hogy a Bizottság e megközelítését és a szolgáltatott magyarázatokat cáfolja az ajánlattételhez szükséges dokumentáció szövege és logikája. A közös ajánlatokkal összefüggésben ugyanis, amelyek esetében az ügynök részvétele kifejezetten elő van írva, az ajánlattételhez szükséges dokumentáció előírja az egyes tagok, tehát a közös ajánlatban résztvevő biztosítótársaság vagy társaságok egyedi gazdasági és pénzügyi kapacitását bizonyító dokumentumok csatolását. Ha a Bizottság eredeti szándéka valóban az lett volna, hogy csak az ügynökök gazdasági és pénzügyi kapacitásának ellenőrzésére szorítkozik, akkor az ügynökkel közösen benyújtott ajánlattal összefüggésben nem írta volna elő a valamennyi tag gazdasági és pénzügyi kapacitására vonatkozó dokumentumok benyújtását. Ezenkívül, ha egy biztosítótársaság nyújtott volna be ajánlatot egyedüli ajánlattevőként, akkor megvizsgálták volna gazdasági és pénzügyi kapacitását. Ennélfogva a kockázatot fedező jogalany gazdasági és pénzügyi kapacitását csak abban az esetben nem ellenőrizték volna, ha egy ügynök egyedüli ajánlattevőként nyújtott volna be ajánlatot. Ez az eljárás nem tartja tiszteletben sem a rendszer egészének szerkezetét, sem pedig az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód követelményét.

91 Végül, figyelemmel az ajánlati felhívás szövegére (lásd a hirdetmény II.1.5 pontját, a műszaki leírás 2. pontját és a szolgáltatási szerződés tervezetének I.1.1 pontját), a szóban forgó ajánlati felhívás tárgya egy biztosítási szerződés megkötése volt. 2013. december 18-i levelében a Bizottság megerősítette, hogy közvetlen biztosítási szerződésről van szó. Márpedig meg kell állapítani, hogy bár ezt a célt követte, a Bizottság mégis csak a Marsh ügynök gazdasági és pénzügyi kapacitását vizsgálta meg anélkül, hogy ellenőrizte volna az utóbbi által ajánlott biztosítók kapacitását. Bár egy ilyen megközelítés indokolható lehet egy ügynöki szerződés megkötése érdekében szervezett ajánlati felhívással összefüggésben, nem tűnik megfelelőnek egy biztosítási szerződésre vonatkozó ajánlati felhívás vonatkozásában, figyelemmel többek között az Unió pénzügyi érdekei védelmének a költségvetési rendelet által követett céljára.

92 A Bizottság azon megközelítésre vonatkozó okfejtései, amelyet a jelen jogvita tárgyát képező közbeszerzési eljárást és biztosítási szerződést megelőzően folyó közbeszerzési eljárás során kellett volna követni, irrelevánsak a megtámadott határozat jogszerűségének értékelése szempontjából.

93 A fenti megfontolásokból az következik, hogy az ügynök mint egyedüli ajánlattevő részvételének elfogadása az ajánlati felhívásban ellentétes mind az ajánlati felhívás rendelkezéseivel, mind az az által kialakított rendszer szerkezetével. A Bizottság által előterjesztett, azon célra vonatkozó megfontolások, amelyet annak érdekében kellett követnie, hogy a vitatott ajánlati felhívásban résztvevők között fenntartsa a magas szintű versenyt, semmiképpen sem alkalmasak az ajánlati felhívás rendelkezései tiszteletben tartása elmaradásának igazolására.

94 Ezenkívül az iratokból kitűnik, hogy az ajánlati felhívás egyik lényeges eleme a biztosító vagy biztosítók annak garantálására vonatkozó kötelezettségvállalása volt, hogy az ajánlatkérő 100%-os fedezettel fog rendelkezni az ajánlattételhez szükséges dokumentációban rögzített kockázatokkal szemben.

95 A Bizottság szerint az egyedüli ajánlattevő ügynöke – álláspontja szerint elfogadható – esetében ez utóbbira hárul a szerződés teljesítése gyakorlati részletszabályainak kialakítása. E megközelítés a Bizottság számára azt jelenti, hogy azt, hogy a fenti 94. pontban hivatkozott fedezeti feltétel teljesül-e, kizárólag csak az eredmény, nem pedig az eredmény elérésének módja vonatkozásában vizsgálja.

96 A jelen ügyben ajánlata benyújtása során a Marsh bemutatta a 100%-os fedezeti cél elérése érdekében a kockázatok biztosítótársaságok közötti megosztását. 2014. február 14-i levelével a Marsh arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az egyik, a tervek szerint az ajánlatában résztvevő biztosító, az AIG megtagadta a szerződés aláírását. Ezen elutasítást követően a Marsh új javaslatot tett e kockázatok megosztására anélkül, hogy módosította volna az elfogadott ajánlat árát, oly módon, hogy az AIG részvételének aránya tekintetében egyrészt növelte a megmaradó biztosítótársaságokra eső arányokat, másrészt pedig az említett arány egy részét két új biztosítótársaságnak osztotta ki, amelyek nem szerepeltek a Marsh ajánlatában eredetileg említettek között.

97 Ennélfogva abban az időpontban, amikor a Marsh-nak egyrészt újra kellett tárgyalnia az őt megbízó biztosítótársaságok részesedésének növelését, másrészt meg kellett tárgyalnia két másik biztosító részvételét, nem csupán a versengő ajánlat volt ismert, hanem bizonyos volt az is, hogy a szerződést a Marsh-nak ítélik oda. Márpedig, ha az eredeti ajánlat kialakításának időpontjában, vagyis nem tudva, hogy a szerződést nekik ítélik oda, a Marsh-ot megbízó biztosítótársaságoknak magasabb részvételi arányokat kellett volna vállalniuk, ami jelentősen kockázatvállalással járt volna részükről, akkor feltehető, hogy minden gazdasági valószínűség szerint ennek ellenszolgáltatásaként díjazásuk növelését kérték volna. Ez ebből következően az ajánlati ár növekedését eredményezte volna. Ugyanígy, a két új biztosító ajánlatban való részvételére vonatkozó tárgyalás egy olyan időpontban, amikor még nem volt ismert a versengő ajánlati ár, és a szerződés elnyerése sem volt bizonyos, szintén alkalmas lett volna arra, hogy eltérő, potenciálisan a Marsh által ajánlott összesített ár emelését is érintő eredményre vezessen. Ez ebből következően az ajánlati ár emelését is eredményezhette volna. Ezzel szemben a jelen ügyben e két új biztosítótársaság pontosan ismerhette azt a maximális díjat, amelyet elérhettek, amikor megadták hozzájárulásukat a Marshnak.

98 Ennélfogva, bár az elfogadott ajánlat összesített ára ténylegesen nem módosult a Bizottság szempontjából, az ajánlattevő és a biztosítótársaságok közötti tárgyalások feltételei vitathatatlanul megváltoztak.

99 A fentiekből az következik, hogy egy, a biztosítótársaságok által megbízott ügynök ajánlati felhívásban egyedüli ajánlattevőként való részvételének elfogadása először is illuzórikussá teszi az ajánlatokat elbíráló bizottság részéről az ajánlat érdemeinek értékelését az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt feltételekhez képest, másodszor lehetővé teszi az említett ügynök részére, hogy adott esetben versenyelőnyre tegyen szert a többi ajánlattevőhöz képest, harmadszor pedig egyenlőtlen bánásmódot eredményez az egyedüli ajánlattevő ügynök előnyére, többek között az olyan versenytárssal szemben, amely egy vagy több biztosítóval közös ajánlatot nyújtott be.

100 Az ajánlattételhez szükséges dokumentáció Bizottság általi olyan értelmezését, hogy az nem zárja ki az egyedüli ajánlattevő ügynököket, ilyen módon nem csupán az ajánlattételhez szükséges dokumentáció rendelkezései cáfolják, hanem a rendszer szerkezete is. A felperes tehát megalapozottan állította, hogy jogellenes volt a Marsh mint egyedüli ajánlattevő ügynök ajánlati felhívásban való részvétele.

101 Az ajánlati felhívás szövegén és logikáján alapuló ezen megállapításon túl meg kell vizsgálni, hogy a jelen ügyben a Bizottság ezenkívül nem sértette-e meg az egyenlő bánásmód elvét a Marsh-sal az ajánlatok felbontását követően folytatott levelezés során, ahogy azt a válaszban a felperes állítja.

– Az egyenlő bánásmód elvének a Bizottság és a Marsh között az ajánlatok felbontását követően folytatott levelezés során történő megsértéséről

102 A fenti 64. és 65. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az ajánlattevőnek egyenlő bánásmódban kell részesítenie valamennyi ajánlattevőt, és hogy ennek érdekében ellenőriznie kell, hogy az ajánlatok megfelelnek-e a szerződés követelményeinek. Az ajánlattevő nem fogadhatja el az ajánlatot, illetve nem írhatja alá a szerződést, ha megvannak – vagy észszerűen meg kellene, hogy legyenek – az okai arra, hogy úgy vélje, az általa megvizsgált vagy már elfogadott ajánlat nem felel meg a szerződés követelményeinek.

103 Ebben az összefüggésben meg kell vizsgálni a Marsh és a Bizottság között folytatott azon levelezést, mint amely az iratokból kitűnik, és különösen a Bizottság által a 2014. szeptember 11-i pervezető intézkedésekre válaszul előterjesztett bizonyítékokat.

104 2013. október 25-én a Marsh mint egyedüli ajánlattevő ügynök benyújtotta ajánlatát a Bizottsághoz.

105 Ebben az ajánlatban szerepelt hat biztosító jogi felelősségük tudatában tett nyilatkozata, amelyben valamennyi biztosító kifejezte a Marsh ajánlatának tartalmával való egyetértését, bejelentette a szerződés biztosítási fedezetéből való saját kötelezettségvállalási részesedését, és kijelentette, hogy megfelel a szerződés valamennyi követelményének a „saját részét illetően”. Egyik ilyen – az AIG-tól származó – nyilatkozatban szerepelt a következő kézzel írott szöveg:

„Az egyetemlegességi kikötés kivételével […]. Nem fogadjuk el ezt a kikötést.” [„except concerning the solidarity clause (annexe IV, p. 9, point 1). We do not accept this clause”].

106 Ajánlata műszaki részérében a Marsh kiemelte, hogy mivel ő maga (az ajánlattevő ügynök) és az általa ajánlott biztosítók „[n]em alkottak társulást és nem álltak alvállalkozói viszonyban, [az ajánlati felhívás IV. mellékletében] szereplő egyes részletszabályok, mint a biztosítók közös és egyetemleges felelőssége, nem alkalmazandók a jelen szerződésre”.

107 A 2013. november 13-i fax szerint a Bizottság visszaigazolta a Marsh ajánlatának beérkezését. E faxban a Bizottság semmilyen megjegyzést vagy felhívást nem rögzített a Marsh ajánlatában a biztosítók kötelezettségvállalásának jellegére vonatkozó dokumentumok és utalások vonatkozásában.

108 A Bizottság csak azt jelezte a Marsh-nak, hogy ajánlatához (más szempontokból) nem csatolt minden előírt dokumentumot és információt (műszaki kapacitás, korábbi biztosításokra és biztosított területekre vonatkozó referenciák). A Marsh a kért információkat a 2013. november 15-i és 18-i faxszal szolgáltatta.

109 A 2013. november 27-i faxszal a Bizottság azt közölte a Marsh-sal, hogy ajánlatához kiegészítő információk szükségesek.

110 E faxban a Bizottság kiemelte, hogy „az ajánlatkérő helyesen jegyezte meg, hogy az ajánlati felhívás IV. mellékletének 3. [szakasza] nem [volt] alkalmazandó, mivel nem közös ajánlatról, sem vállalkozások társulása által előterjesztett ajánlatról [volt] szó”.

111 A Bizottság kiemelte, hogy az ajánlatkérő tudomásul vette, hogy a Marsh ajánlata a biztosított kockázatok 100%-os fedezetét kínálta, ugyanakkor következetlenséget lehetett észlelni két biztosító részvételének arányát illetően. Ezen inkoherencia korrigálása érdekében a Bizottság azt kérte a Marshtól, hogy nyújtsa be a különböző biztosítók által ellenjegyzett, kijavított megbízásokat, amelyek tartalmazzák e biztosítók részesedéseit.

112 E korrekció kapcsán – a jelen jogvita szempontjából közvetlenül releváns módon – a Bizottság azt kérte a Marshtól, hogy „erősítse meg, hogy a biztosítandó kockázatokat 100%-ban le fogja fedni valamennyi érintett biztosító egyetemleges felelőssége a keretszerződés tervezetének 1. oldalán található utolsó bekezdésnek megfelelően”.

113 A 2013. november 28-i faxszal a Marsh úgy válaszolt, hogy „azt szeretné, ha pontosítanák, hogy a keretszerződés tervezetében mit kell érteni a *valamennyi érintett biztosító egyetemleges felelősségének fogalma* alatt” (kiemelés a Marsh-tól).

114 A Marsh kiemelte, hogy „figyelemmel a biztosítási gyakorlatra, a vezető biztosító és együttbiztosítók részvételével járó ajánlat esetén e fogalmat úgy értelmezni, hogy valamennyi kijelölt együttbiztosító felhatalmazza a vezető biztosítót, hogy a szerződéssel kapcsolatos minden ügyletben a nevükben eljárjon”. A Marsh rámutatott, hogy „ez kiterjed többek között a nyilatkozatokra, a módosításokra, a kárbejelentésekre, a kár megtárgyalására, rendezésére és megtérítésére, valamint a kapcsolódó költségekre, minden jogi eljárásra és minden jogátszállásra és jogorvoslati jogra”, valamint, hogy „[a]z is egyértelmű, hogy minden együttbiztosító automatikusan és véglegesen követi a vezető biztosító valamennyi döntését vagy fellépését, ami így a szerződésben részt vevő biztosító egyhangú döntését jelenti”. A Marsh tehát azt kérte a Bizottságtól, hogy erősítse meg, hogy ez az értelmezés helytálló.

115 2013. december 2-i faxszal a Bizottság kiemelte, hogy „a következő pontosításokat kíván[ja] rögzíteni [a Marsh] kérdéseinek megválaszolása érdekében”, és ezt az alábbiak szerint meg is tette:

„Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a jövőbeli szerződő felet eredménykötelem terheli, amely szerint az ajánlattételhez szükséges dokumentáció rendelkezéseinek megfelelően biztosítást kell nyújtania (100%-os biztosítási fedezet) a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül.

Ebben az összefüggésben az ajánlattevőre hárul a szerződéses teljesítése gyakorlati részletszabályainak kialakítása, amelyek többek között az Önök levelében taglalt eszközökre is kiterjedhetnek.

Az egyetemlegesség fogalmát illetően utalok a műszaki leírás 5.1 pontjában szereplő meghatározásra (lásd alább).

Amint láthatják, e cikk nem ír elő különleges követelményeket a szerződés végrehajtása és irányítása tekintetében a vezető biztosítók, az ügynökök, illetve az együttbiztosítók számára.

»***5.1 Általános rendelkezések*** *A szerződés teljesítése a szerződéstervezet 1.2.1 cikkének megfelelően a szerződés hatálybalépésének napján kezdődik. Konzorciumban eljáró több egyetemlegesen felelős biztosító, illetve konzorciumban eljáró, egyetemleges vezető biztosító által képviselt több biztosító által tett ajánlat esetén az odaítélt szerződést valamennyi biztosító aláírja. Ebben az esetben az ajánlattevő garantálja, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet); azzal, hogy amennyiben az ajánlattevő vezető biztosító, az utóbbi lesz az ajánlatkérő kapcsolattartási pontja, és a szerződés irányítója annak végrehajtása alatt.* ***Konzorciumban eljáró, ügynök által képviselt több egyetemlegesen felelős biztosító által tett ajánlat esetén az odaítélt szerződést együttesen valamennyi biztosító és az ügynök írja alá****. Ebben az esetben a biztosító vagy biztosítók annak garantálását is vállalják, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet). Ebben az esetben az ügynök lesz az ajánlatkérő kapcsolattartási pontja, és a szerződés irányítója annak végrehajtása alatt. Az ügynök díjazását közvetlenül a biztosító vagy a biztosítók viselik. Az ügynök részére teljesíthető a díjfizetés, és az közvetítőként járhat el a károk megtérítése során.*«

A fentiekre figyelemmel felhívom Önöket, hogy erősítsék meg a fent meghatározott, és a keretszerződés tervezetének első oldalán szereplő egyetemlegességi kikötést” (félkövér és dőlt kiemelések a Bizottságtól).

116 A 2013. december 6-i e-maillel a Marsh kiemelte, hogy „e szakaszban […] sajnos még mindig nem biztos abban, hogy jól érti, hogy milyen kötelezettségvállalás nyújtását kéri [tőle a Bizottság]” a biztosítók egyetemleges felelősségét illetően.

117 A Marsh ehhez hozzátette, hogy „a tét túl nagy volt ahhoz, hogy ne használják ki a szükséges időt mindkét oldalról azon szerződéses rendelkezések tökéletes megértése érdekében, amelyeknek meg kell felelniük”. A Marsh találkozót kért annak érdekében, hogy „megvitassák ezen egyetemlegességi kikötés közös értelmezését”, jelezve, hogy e találkozót „azonnal követi végleges válasza […] e kötelezettségvállalást illetően, és az kétségtelenül lehetővé teszi [számára], hogy egyértelművé tegye azokat a fogalmakat, amelyek jelenleg meggátolják, hogy választ adjon [a Bizottságnak]”.

118 A Marsh az alábbi megfontolásokkal folytatta:

„Emlékeztetőül, ahogy azt már kiemeltük 2013. november 28-i kérelmünkben, a Marsh ajánlatát ügynökként egyedül nyújtotta be, társulás, konzorcium, illetve egy vagy több (társulást nem alkotó) biztosítóval közös ajánlat nélkül. Ez az Önök 2013. november 27-i faxában elismert helyzet nem

szerepel a szerződés végrehajtási szabályainak 5.1. cikkében, amelyre legutóbbi faxukban hivatkoznak (valójában a két leírt eset egyike sem felel meg ajánlatunknak), annak ellenére, hogy a jelen ajánlati felhívás nyitott biztosítók és ügynökök előtt is.

Az ajánlatnak a Marsh mint egyedüli ajánlattevő részéről a 100%-os fedezet érdekében a biztosítók kötelezettségvállalásaira támaszkodva történő benyújtása álláspontunk szerint nem igényel az 5.1 cikk értelmében vett társulást, és nem is azonos azzal, mivel az utóbbihoz a társulás valamennyi tagja egységes ajánlatára van szükség, és valamennyi ilyen tag együttesen ajánlattevő lesz az egyetemleges kötelezettségvállalások révén.

E megkülönböztetés álláspontunk szerint kihat arra, hogy a biztosítók részéről meg kell-e erősíteni az egyetemleges kötelezettségvállalást, vagy nem.

Azt is jobban meg szeretnénk érteni, hogy az egyedüli ajánlattevő Marshot (egyedüli?) szerződő félnek tekintik-e, tudva azt, hogy a szerződő fél meghatározása szerint az »az a biztosítótársaság vagy vállalkozás, amelynél a szerződést megkötik […]«. Vagy ellenkezőleg, úgy tekinthetik, hogy az (egyedüli) ajánlattevő még csak nem is együttszerződő fél (mivel ügynök), ami jogilag több mint összetettnek tűnik?

Végül visszatérve az egyetemleges felelősség említett fogalmára, ez pontosan mire vonatkozik, tudva például azt, hogy az (európai irányelveket átültető) ellenőrzésről szóló, 1979. július 9-i (módosított) törvény (loi de contrôle du 9 juillet 1979) 47. cikke szerint a [Financial Services and Markets Authority] mindenképpen előírhat olyan reorganizációs intézkedéseket, amely érintik az egyetemlegességre vonatkozó kötelezettségvállalást, például azért, mert az egyetemlegességre vonatkozó kötelezettségvállalás veszélyeztetné a biztosító rendes saját kötelezettségvállalásait.”

119 A 2013. december 18-i faxszal a Bizottság azt válaszolta, hogy a kért találkozó megszervezése nem képzelhető el, mivel az ilyen típusú kapcsolattartás nem engedélyezett, és jelezte, hogy „a [Marsh] egyetemleges felelősséggel kapcsolatos kérdéseit illetően […] a következő pontosításokat tudja szolgáltatni”:

„Emlékeztetni kell arra, hogy a jelen ajánlati felhívás tárgya a biztosítási szerződések megkötése a közbeszerzés minden tétele vonatkozásában, a pályázati felhívási dokumentumokban előírt végrehajtási szabályok szerint. Olyan közvetlen biztosítási szerződésekről van szó, amelyeknek aláírásuktól kezdve le kell fedniük az ajánlatkérő követeléseit, illetve kötelezettségeit anélkül, hogy a későbbiekben biztosítási szerződést írnának alá. Ennek alapján a Műszaki leírás 5.1 pontja előírja, hogy »*A szerződés teljesítése a szerződés hatálybalépésének napján kezdődik a szerződéstervezet 1.2.1 cikkének megfelelően*«.

Márpedig, ha egyedül az ügynöktől követelik meg a biztosítási szerződés aláírását saját nevében, a biztosítótársaságok közös és egyetemleges kötelezettségvállalása nélkül, az túlmegy azon kötelezettségvállalások terjedelmén, amelyek vállalására az ügynöknek jogszerűen lehetősége van. Ez az az ok, amely alapján a jelen közbeszerzésben nem került sor hasonló helyzet előírására.

Ezért a pályázati felhívási dokumentumok az írták elő, hogy a szerződéseket kötelezően a biztosítótársaságoknak – adott esetben pedig az ügynöknek – kell aláírniuk a Műszaki leírás 5.1 pontjában előírt végrehajtási szabályoknak megfelelően. Ebben az esetben a szerződés aláíróinak felelőssége egyetemleges felelősség lesz az ajánlattételhez szükséges dokumentációhoz csatolt mintaszerződésben előírtaknak megfelelően.

Ahogy azt már jeleztük 2013. november 27-i faxunkban, az ajánlatkérőre hárul a szerződés teljesítése gyakorlati részletszabályainak kialakítása, valamint a szerepek megosztása a különböző biztosítótársaságok között a szerződés megfelelő teljesítésének biztosítása érdekében. Ekképpen a jövőbeli szerződő fele(ke)t eredménykötelem terheli, amely szerint az ajánlattételhez szükséges dokumentáció rendelkezéseinek megfelelően biztosítást kell nyújtania (100%-os biztosítási fedezet) a

szerződés teljes tartama alatt, megszakítás nélkül. Ebben az összefüggésben az egyetemlegesség többletgaranciát jelent az ajánlatkérők számára a szerződés hibás teljesítése esetére, anélkül, hogy ez olyan következménnyel járna, hogy a szerződés végrehajtásával kapcsolatban további kötelezettséget róna annak aláíróira.

A fentiekre figyelemmel felhívom Önöket, hogy erősítsék meg a pályázati felhívási dokumentumokban, és különösen a keretszerződés tervezetének első oldalán meghatározott, fent egyértelművé tett egyetemlegességi kikötés tiszteletben tartását.

Egyébként megjegyzem, hogy e-mailjükben jelzik, hogy rendelkeznek a biztosítók megbízásával, amely megerősíti a 100%-os fedezetet. Kérem, juttassák el hozzánk az említett megbízásokat."

120 A 2013. december 24-i faxszal a Marsh az alábbiakat válaszolta:

„Figyelemmel többek között az e faxban szereplő tisztázó információkra, többek között arra a többletgaranciára, amelyet az ajánlatkérők számára az egyetemlegesség jelent a szerződés hibás teljesítése esetén, anélkül, hogy ez olyan következménnyel járna, hogy a szerződés végrehajtásával kapcsolatban további kötelezettséget róna annak aláíróira, a jelen faxszal megerősítjük a 100%-os fedezet fennállását.

Ennek alapján csatoljuk a biztosítók által aláírt megbízásokat, amelyek együttesen – mindegyik a maga részére vonatkozóan – megerősítik a 100%-os fedezetet. Az »egymásra helyezett« 6 aláírt megbízás megerősíti a 100%-os fedezetet a szerződés teljes tartama alatt.

Ebben a szerkezetben (amely ne feledjük, azonos a jelenlegi intézményközi szerződés keretében fennálló szerkezettel) a Marsh tehát együttbiztosítás formájában részt vevő hat biztosítóból álló összetett ajánlatot terjeszt elő olyan sorrendben, amelyet az aláírt megbízásokon szereplő ábrákon egyértelműen meghatároztunk.

Az is rögzítésre került, hogy e biztosítók nem alkotnak társulást a Marsh-sal, ahogy egymással sem.

Mivel nem alkotnak társulást, a biztosítók kijelentik, hogy megfelelnek a közbeszerzés valamennyi feltételének, a szerződés azon része vonatkozásában, amelyet teljesítenek (»I declare that xxx will comply with all the terms of the tender specifications, for the part of the contract xxx will perform«).

E nyilatkozatok véleményünk szerint megfelelnek az ajánlatkérők által a szerződés megfelelő teljesítésével kapcsolatos garanciák iránt megfogalmazott igényeknek, sajnáljuk ugyanakkor, hogy a megértésre és az egyértelművé tételre irányuló kölcsönös erőfeszítések ellenére ez nem teszi lehetővé számunkra, hogy teljesen meg legyünk győződve arról, hogy megfelelünk a szerződés követelményeinek, mivel a biztosítók nem ismerik el a közös és egyetemleges felelősséget, abban a felfogásban, amelyet Önök kívánnak neki tulajdonítani. Ez ugyanis azzal járhat, hogy az egyes biztosítóknak nem a szerződés általuk fedezett részére kell kötelezettséget vállalniuk, hanem 100% erejéig, ami ellentétes az együttbiztosítás elvével, amennyiben a fedezetet 100%-ban, nem pedig 600%-ban kell garantálni.

Annak érdekében, hogy elérjük az Önök által a biztosítók részére előírt egyetemleges felelősség révén kitűzött célt, szeretnénk megerősíteni, hogy valamennyi biztosítót felkértük, azok pedig elfogadták, hogy kötelezettséget vállaljanak részesedésük 100%-os teljesítésére. Ennélfogva sem ténybelileg, sem jogilag nincs szükség az egyetemlegesség alkalmazására.

Előre is köszönjük tájékoztatásukat ezen utolsó ponttal kapcsolatban."

121 A 2014. január 8-i faxszal a Bizottság a következő megfogalmazással, és az alábbi pontosításokkal megköszönte a felperesnek a 2013. december 24-i levélben szolgáltatott felvilágosításokat és bizonyítékokat:

„Másrészt, ahogy azt fentebb kiemeltük, az Önök társasága és azon biztosítótársaságok részéről tett kötelezettségvállalás tudomásul vételére, amelyek megbízásait ajánlatukkal együtt benyújtották, az ajánlattételhez szükséges dokumentációhoz csatolt biztosítási szerződés aláírásával kerül sor.

Az a tény, hogy az ajánlatot egyénileg vagy ajánlattevők társulása keretében nyújtották-e be, e szakaszban egyáltalán nem releváns, mivel a biztosítási szerződést kötelező jelleggel alá kell írniuk azoknak a biztosítótársaságoknak, amelyek az odaítélés esetére a teljesítést megbízásukon keresztül erősítik meg. Levelük tanulmányozása alapján nem derül ki egyértelműen, hogy ez-e a helyzet.

Következésképpen felhívom Önöket, hogy erősítsék meg, hogy odaítélés esetén a szerződéses kötelezettségvállalást az Önök társasága, illetve az ajánlatukban szereplő együttbiztosítók is aláírják.”

122 2014. január 10-i e-mailjében a Marsh a következő választ adta:

„[M]egerősítjük, hogy a szerződés odaítélése esetén a Marsh és az ajánlatában szereplő együttbiztosítók (amelyek megbízását 2013. december 24-i levelünkben ismét megerősítettük) alá fogják írni az ajánlattételhez szükséges dokumentációhoz csatolt szolgáltatási szerződést, amennyiben eredeti ajánlatunk, az annak részét képező megbízások és a többek között a közös és egyetemleges felelősségre vonatkozó különböző egyértelműsítő kiegészítő dokumentumok a szerződést alkotó elemek elválaszthatatlan részét képezik.

Ami konkrétan az említett szerződés 1. oldalát illeti, korábbi levelezésünkből bizonyára kitűnik, hogy a biztosítók ajánlatunkhoz csatolt megbízásaikban kijelentik, hogy megfelelnek a közbeszerzés valamennyi feltételének, a szerződés azon része vonatkozásában, amelyet teljesítenek (»I declare that xxx will comply with all the terms of the tender specifications, for the part of the contract xxx will perform«).

Remélve, hogy minden várt választ megadtunk, kérem, Hölgyem, fogadja megkülönböztetett tiszteletünk kifejezését.”

123 2014. január 13-i jegyzőkönyvében az ajánlatokat elbíráló bizottság úgy ítélte meg, hogy figyelemmel valamennyi válaszra, a Marsh megfelel az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szereplő elfogadhatósági és kiválasztási szempontoknak. A pénzügyi értékelést illetően az ajánlatokat értékelő bizottság úgy ítélte meg, hogy a Marsh előterjesztette a kért pontosításokat és dokumentumokat, valamint hogy az 1. tételre vonatkozó, az ajánlattevő által egyértelművé tett ajánlata megfelel az ajánlattételhez szükséges dokumentáció rendelkezéseinek, és továbbléphetett a pénzügyi értékelés szakaszába.

124 2014. január 30-án a Bizottság meghozta a megtámadott határozatot.

125 A Marsh és a Bizottság közötti levelezés fenti leírásából ugyanakkor kitűnik, hogy az utóbbi számára hamar teljesen kétségtelenné vált, hogy a Marsh 2013. október 25-i ajánlata – és így annak ára – nem az egyetemleges kötelezettségvállaláson alapult, vagyis valamennyi biztosító arra irányuló kötelezettségvállalásán, hogy adott esetben a teljes biztosítási fedezetet szolgáltatja.

126 A Bizottságnak legkésőbb a Marsh 2013. december 24-i faxának (lásd a fenti 120. pontot) kézhezvételét, és még inkább a 2014. január 10-i e-mailt (lásd a fenti 122. pontot) követően meg kellett volna állapítania, hogy a Marsh ajánlata konkrétan az utóbbi által is elismerten csak a biztosítók közös, saját részük vonatkozásában fennálló felelősségét tartalmazta. A Bizottságnak tehát meg kellett volna

állapítania, hogy a Marsh ajánlata nem felelt meg a szerződés követelményeinek, és le kellett volna vonnia azt a következtetést, hogy a szerződés Marsh-sal való megkötése irányába tett további lépések az egyenlő bánásmód megsértésével járnának a másik ajánlattevő vonatkozásában.

127 Az a körülmény, hogy végül az AIG kilépését és két másik biztosítóval való helyettesítését követően a Bizottság, a Marsh és a Marsh által végül ajánlott biztosítók között kötött szerződésben előírt biztosítási fedezet e biztosítók egyetemleges felelősségére vonatkozott, semmilyen módon nem kérdőjelezi meg a fenti 126. pontban szereplő következtetést. Ellenkezőleg, e fejlemények csak megerősítik azt, ami már a megtámadott határozatot megelőző levelezésből is kitűnik.

128 Hangsúlyozni kell, hogy a jelen kereset szempontjából nem az a fontos, hogy a Marsh és a biztosítók által végül szolgáltatott biztosítási fedezet a fenti fejlemények eredményeként tartalmazta az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt egyetemlegességet a Marsh 2013. október 25-i ajánlatában szereplő ár módosítása nélkül, hanem az, hogy a Marsh ajánlata, ahogy azt benyújtották, nem írta elő az egyetemlegességet, és ennélfogva azt nem az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak megfelelően állították össze.

129 Azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság egyes szokatlan körülményekre, így különösen arra hivatkozik, hogy az AIG fenti 105. pontban hivatkozott megbízásában szerepelt egy kézzel írott szöveg („Az egyetemlegességi kikötés kivételével […]. Nem fogadjuk el ezt a kikötést.”), később pedig megküldték az AIG megbízását, amelyen nem szerepelt e szöveg (lásd a fenti 120. pontot), ez nem alkalmas azon tény megkérdőjelezésére, hogy a Bizottság nem érthette félre azt, hogy a Marsh ajánlatában nem szerepel az egyetemlegesség.

130 Ugyanis bár igaz, hogy a Bizottság kérésére a Marsh ezt követően megküldte neki az AIG egy olyan megbízását, amelyen már nem szerepelt ez a kézzel írott rész, mindazonáltal az utóbbi megbízás továbbra is tartalmazott egy, a biztosító pénzügyi kötelezettségvállalása kapcsán előírt korlátot, továbbá azt, hogy a biztosító az ajánlat feltételeinek tiszteletben tartására „a szerződés általa teljesítendő része” (for the part of the contract it will perform) vonatkozásában vállal kötelezettséget. Ekképpen a fenti 129. pontban említett kézzel írott jegyzet puszta elhagyása nem jelentette azt, hogy az AIG lemondott az egyetemlegesség kizárásáról.

131 Ezenkívül még jelentősebb, hogy az AIG e kézzel írott szöveget nem tartalmazó megbízását csatolták a Marsh 2013. december 24-i leveléhez (ahogy egyébként a Marsh által ajánlott öt másik biztosító ugyanilyen szöveggel rendelkező öt másik megbízását is). Márpedig e levél, ahogy szövegéből kitűnik (lásd a fenti 120. pontot), kifejezetten kizárta a biztosítók egyetemleges felelősségét. Elolvasását követően a Bizottságnak egyáltalán nem lehetett észszerű kétsége ezzel kapcsolatban. Mindent összevéve, a kézzel írott szöveg elhagyásának, amely immár egységessé tette valamennyi, a Marsh által javasolt biztosító megbízásait (amelyek mindegyikén az szerepelt, hogy az egyes biztosítók kötelezettségvállalása „a szerződés általuk teljesítendő része” vonatkozásában áll fenn), a 2013. december 24-i levél szövegével együttesen még inkább meg kellett volna győznie a Bizottságot arról, hogy az egyetemlegesség vonatkozásában probléma áll fenn a Marsh ajánlatát illetően.

132 Végül a 2013. december 24-i levelet követően, a 2014. január 10-i e-mail (lásd a fenti 122. pontot) csak megerősíthette a Bizottság számára, hogy a Marsh ajánlatában a biztosítók valóban nem vállalnak egyetemleges kötelezettséget. A Bizottság ennélfogva nem hagyhatta figyelmen kívül, hogy ez az ajánlat nem megfelelő, valamint hogy azt olyan pénzügyi kötelezettségvállalások alapján rögzítették, amelyek nem kapcsolódnak a felperes ajánlatának alapját képező kötelezettségvállalásokhoz. A Bizottság tehát az egyenlő bánásmód elvét nyilvánvalóan megsértve folytatta a levelezést e vállalkozással, és hozta meg a megtámadott határozatot ahelyett, hogy megállapította volna a Marsh ajánlatának meg nem felelését, és elutasította volna azt.

133 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy az egyetlen megsemmisítési jogalap első része megalapozott.

A jogalap második, az egyenlő bánásmód elvének azáltal való megsértésén alapuló részéről, hogy a Marsh ajánlatát módosították az ajánlatok felbontását követően

134 A felperes előadja, hogy a Marsh által létrehozott konzorcium összetétele az ajánlatok felbontását követően módosult. A biztosítók közül ugyanis legalább egyet, az AIG-et, amely megtagadta a szerződés teljesítéséért való egyetemleges kötelezettségvállalást, kizárták.

135 A Marsh által létrehozott konzorcium összetételének ezen, az ajánlatok felbontását követő módosulása nem minősíthető az ajánlat tartalmát érintő „pontosításnak” vagy a végrehajtási rendelet 160. cikke (3) bekezdésének értelmében vett „elírás kijavításának”. Ennek engedélyezésével a Bizottság megsértette az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmódnak a költségvetési rendelet 112. cikkének (1) bekezdésével és a végrehajtási rendelet 160. cikkével összefüggésben értelmezett elvét.

136 Végül nyilvánvaló, hogy a szerződés odaítélését érintő ezen szabálytalanság hiányában a közigazgatási eljárás eltérő eredménnyel járhatott volna. Ha ugyanis a Bizottság elutasította volna a Marsh ajánlatát, mint nem megfelelőt, a szerződést a felperesnek ítélték volna oda, mivel ő volt az egyetlen olyan vállalkozás, amely e közbeszerzésen pályázott, és amelynek ajánlata megfelelő volt.

137 A válaszban a felperes új körülményekre támaszkodva előadta, hogy a Marsh ajánlatának jogellenes módosításai három pontban történtek.

138 Először is, a Marsh-ot megbízó biztosítók személye és pénzügyi helyzete nem a szerződés teljesítésének puszta gyakorlati részletkérdése. Az AIG-nek az ajánlatok felbontását követően más biztosítókkal való helyettesítése az ajánlat jogellenes módosítását jelentette.

139 Másodszor, noha a Marsh ajánlatának összesített ára változatlan maradt, a Marsh és a meglevő, illetve az új biztosítók közötti tárgyalások feltételei bizonyosan eltértek az ajánlat benyújtását megelőzően fennállt feltételektől, mivel egyrészt a felperes által ajánlott ár már ismert volt, másrészt pedig a biztosítók biztosak voltak abban, hogy a szerződést a Marsh-nak ítélik oda. Ennek eredményeként az, hogy az AIG-et kizárták, és új felosztást javasoltak a biztosítók között, versenyelőnyt eredményezett a Marsh számára.

140 Harmadszor, a Bizottság lehetővé tette a Marsh számára, hogy egyedüli ajánlattevőként egyetemlegesség nélkül jogellenesen benyújtott ajánlatát egyetemlegességgel kísért közös ajánlattá „alakítsa át”. Mivel a biztosítók kifejezetten elutasították az egyetemlegességét, és csak a szerződésből rájuk eső rész vonatkozásában vállaltak kötelezettséget, a Bizottság kereshette volna a Marsh-ot annak érdekében, hogy utóbb „tisztázásokat” vagy „javításokat” kérjen tőle.

141 Azáltal, hogy elfogadta a Marsh dokumentumait és ajánlatának lényeges módosításait az ajánlatok felbontását követően, a Bizottság megsértette azt az alapvető szabályt, amely szerint a szerződés odaítélése az előírt határidőkön belül benyújtott ajánlatokon, nem pedig későbbi elemeken alapul.

142 A Bizottság vitatja a felperes álláspontját.

143 Először is, a Marsh egyedüli ajánlattevő ügynökként jelentkezett, nem pedig konzorciumként. Nem került tehát sor „a konzorcium módosítására”.

144 Másodszor, a Bizottság és az ajánlattevők (mind a Marsh, mind a felperes) között a szerződés odaítélését megelőző kapcsolattartás a közbeszerzések területén alkalmazandó szabályozás teljes körű tiszteletben tartásával zajlott. A Marsh-ot illetően ezek a kiválasztási szempontokra vonatkozó igazoló iratok kiegészítésére, az észlelt elírások kijavítására és egyes, az ajánlattételre irányuló dokumentációból fakadó kötelezettségek tiszteletben tartásával kapcsolatos tisztázások nyújtására irányuló felhívásokból álltak, a végrehajtási rendelet 158. cikkének (3) bekezdésével és 160. cikkének

(3) bekezdésével teljes mértékben összhangban. A Marsh ajánlati feltételeinek – az ajánlattételre irányuló dokumentációban előírt kockázatok 100%-os fedezete és az ajánlati ár – semmilyen módosítására nem került sor.

145 Harmadszor, a szerződés odaítélését követően, sőt azután, hogy a Marsh-nak aláírásra megküldték a szerződéstervezet két példányát, az AIG, amely egyszerre az eredetileg a Marsh részére a szerződés vonatkozásában megbízást adó biztosítók egyike, és a felperessel társult biztosító, megtagadta annak az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak megfelelő aláírását. Ugyanakkor, ellentétben a felperes által sugalltakkal, sem a Bizottság, sem a Marsh nem „zárt ki" semmilyen biztosítót. Maga a biztosító tagadta meg a biztosítási szerződés aláírását.

146 A Bizottság rámutat, hogy az ajánlatát egyedüli ajánlattevő ügynökként megtevő Marsh-ra tartozik a szerződés teljesítése gyakorlati részletszabályainak kialakítása, valamint a különböző biztosítótársaságok között a szerződés megfelelő teljesítése garantálásának céljából a szerepek felosztása, azzal, hogy ajánlatának minden módosítása kizárt. Az Marsh maga javasolta (a Bizottság pedig elfogadta) az AIG-nak a többi, neki már megbízást adó biztosítókkal, illetve két új biztosítóval való felváltását. A biztosítási szerződést így 2014. február 27-én alá lehetett írni.

147 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az AIG felváltása nem járt a szerződés feltételeinek vagy a Marsh eredeti ajánlatában szereplő feltételeknek a költségvetési rendelet 112. cikkének (1) bekezdése alapján tiltott módosításával, mivel a Marsh ajánlatát egyedüli ajánlattevő ügynökként nyújtotta be, egyedül megfelelt a szerződés kiválasztási kritériumainak, ajánlatának feltételei (100%-os fedezet és ár) egyáltalán nem módosultak, valamint az általa és a biztosítók által aláírt szerződés teljes mértékben megfelelt az ajánlattételhez szükséges dokumentációban szereplő szerződéstervezetnek (sőt azonos volt azzal).

148 Egyébként meg kell jegyezni, hogy a szerződést elnyerő ajánlattevőt a szerződés aláírását és hatálybalépését követően is terheli az arra irányuló kötelezettség, hogy azt ajánlatának és az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak megfelelően teljesítse. Ha a szerződést aláíró valamelyik biztosító visszalép, vagy nem teljesít, a nyertes ajánlattevő köteles olyan alternatívát javasolni a Bizottság számára, amely nem jár ajánlata, illetve az ajánlattételhez szükséges dokumentáció semmiféle módosításával. A felperes ajánlatában még előre is vetítette a társulásához tartozó biztosító felváltásának esetét, kiemelve, hogy „[a]mennyiben a biztosító akaratunktól független okból kénytelen lenne felbontani a szerződést, a Vanbreda megtesz mindent annak érdekében, hogy a fedezet az eredetileg kikötött feltételeknek megfelelően biztosítható legyen".

149 A viszonválaszban a Bizottság azon érveket illetően, amelyek szerint a Marsh ajánlatát három szempontból jogellenesen módosította (a biztosítók személye és részesedései, az ajánlat jellege), az alábbi pontosításokkal utal vissza az ellenkérelemre. Az egyik biztosító felváltására az ajánlati feltételek módosulása nélkül került sor (100%-os fedezet, a biztosítók egyetemleges kötelezettségvállalása és ár). A részesedések a Marsh részére a szerződés teljesítésére megbízást adó biztosítók közötti belső viszonyok körébe tartoznak, nem pedig magához a szerződéshez. Az ajánlat egyetemlegesség nélküli ajánlatból egyetemlegességgel kísért közös ajánlattá való állítólagos átalakítását illetően a Bizottság visszautal az átalakítás meg nem története kapcsán általa kifejtettekre.

150 A költségvetési rendelet 112. cikkének (1) bekezdése szerint a közbeszerzési eljárás időtartama alatt minden, az ajánlatkérő és a részvételre jelentkezők vagy ajánlattevők közötti kapcsolattartásnak eleget kell tennie az átláthatóságot és az egyenlő bánásmódot biztosító feltételeknek. A kapcsolattartás nem vezethet a szerződés feltételeinek vagy az eredeti ajánlat feltételeinek módosításához.

151 A végrehajtási rendelet 160. cikkének rendelkezései szerint az ajánlatkérő és az ajánlattevő közötti kapcsolattartásra a szerződés odaítélésének eljárása során kivételes jelleggel kerülhet sor. Amennyiben az ajánlatok felbontását követően szükségessé válik egyes ajánlatok tisztázása, vagy nyilvánvaló elírást kell kijavítani az ajánlatban, úgy az ajánlatkérő kapcsolatba léphet az ajánlattevővel, de e kapcsolatfelvétel nem eredményezheti az ajánlatban foglalt feltételek bárminemű módosítását.

152 A jelen ügyben az egyetlen jogalap első részével összefüggésben megvizsgált körülményekből az tűnik ki, hogy a Marsh és a Bizottság között az ajánlatok felbontását követően fennállt kapcsolatok többek között az egyetemlegesség feltételére vonatkoztak, amely az ajánlattételhez szükséges dokumentáció egyik alapvető feltétele.

153 E kapcsolattartás során kiderült, hogy a Marsh 2013. október 25-i ajánlata lényegileg nem tartalmazta az ajánlattételhez szükséges dokumentációban előírt egyetemleges kötelezettségvállalást, és hogy ennélfogva a Marsh ajánlati ára nem tekinthető olyannak, mint amely a szerződés kikötéseinek megfelelő alapokon áll.

154 Noha a Bizottságnak ebből azonnal le kellett volna vonnia a következtetéseket, és nem lett volna szabad odaítélnie a szerződést a Marsh-nak, már csak azért sem, mert a jelen ügyben a szerződést a legalacsonyabb árat tartalmazó ajánlatnak ítélték oda, a Bizottság odaítélte a szerződést. Azt követően, hogy az egyik biztosító elutasította az egyetemlegesség vállalását és a szerződés aláírását, ezt a biztosítót két új biztosítóval váltották fel, a részesedéseket módosították, és a szerződést végül egyrészt a Bizottság, másrészt a Marsh és hét biztosító írta alá.

155 A Bizottság az álláspontja igazolása érdekében arra hivatkozik, hogy a nyertes ajánlattevő a szerződést aláíró valamelyik biztosító nem teljesítése vagy visszalépése esetén köteles részére olyan alternatívát javasolni, amely nem jár az ajánlat, illetve az ajánlattételhez szükséges dokumentáció semmilyen módosításával.

156 Elegendő arra rámutatni, hogy a jelen ügyben nem valamelyik biztosító nem teljesítéséről vagy a visszalépéséről volt szó a szerződés aláírását követően, amely ténylegesen, a szerződés alapján arra kötelezi a nyertes ajánlattevőt, hogy találjon megoldást a szerződéses szolgáltatások folyamatosságának biztosítása érdekében, hanem a szerződés aláírását megelőző, vagyis a közbeszerzési szabályok hatálya alá tartozó visszalépésről.

157 A fentiekből az következik, hogy a Bizottság és a Marsh közötti kapcsolatok lényegileg a Marsh eredeti ajánlatának lényeges módosulását eredményezték, ezzel megsértve a közbeszerzésekre alkalmazandó szabályokat, és különösen az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét.

158 Meg kell tehát állapítani, hogy a megsemmisítési jogalap második része is megalapozott.

A megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó végkövetkeztetés

159 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy anélkül, hogy dönteni kellene a jogalap harmadik, az átláthatóság elvének a megsértésére alapított részéről, helyt kell adni a jelen jogalapnak, és ebből következően meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot.

A kártérítés iránti kérelemről

160 A felperes kijelenti, hogy bizonyította több, a Bizottság által elkövetett olyan jogsértés fennállását, amelyek egyedileg vagy legalább együttesen alkalmasak arra, hogy az uniós jog kellően súlyos megsértésének minősüljenek.

161 Az elszenvedett kár a felperes szempontjából a szerződés elnyerése lehetőségének, sőt, biztos elnyerésének elvesztéséből, valamint a referenciák elvesztéséből és az elszenvedett nem vagyoni kárból állt.

162 A felperes úgy véli, hogy e károk *ex aequo et bono* 1 000 000 euró átalányösszegben számszerűsíthetők.

163 Nyilvánvaló ugyanis, hogy a Bizottság által a szerződés odaítélése során elkövetett szabálytalanság hiányában a közigazgatási eljárás eltérő eredményre vezetett volna. Ha a Bizottság elutasította volna a Marsh ajánlatát, a szerződést a felperesnek ítélték volna oda, mivel ő volt az egyedüli olyan vállalkozás, amely elindult ezen a közbeszerzésen, és az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak megfelelő ajánlatot nyújtott be.

164 Ezenkívül vitathatatlan, hogy egy valamennyi érintett európai intézmény ingatlanparkjának és tartalmának tűzkárokra, illetve a kapcsolódó kockázatokra kiterjedő biztosítása igen fontos referenciát jelent a hasonló ajánlati felhívások tekintetében. A puszta referenciákon túl a szabályszerű teljesítésre vonatkozó igazolások kulcsfontosságúak a jövőbeli ajánlati felhívások alkalmával a műszaki kiválasztás szakasza során. Az ilyen igazolásokat egyébként a jelen közbeszerzési eljárásban is előírták. Márpedig egyértelmű, hogy mivel nem neki ítélték oda a szerződést, a felperes elvesztette az ezen, több európai intézményt lefedő közbeszerzésre vonatkozó szabályszerű teljesítésre vonatkozó igazolásokkal járó előnyt.

165 Végül az a tény, hogy a Bizottság nem fogadta el a felperes ajánlatát, noha az volt az egyetlen szabályos, az eljárás során benyújtott ajánlat, ellentétes a felperes azon jogos elvárásaival, hogy el fogja nyerni a szerződést, és így nem vagyoni kárt okoz neki.

166 A válaszban a felperes emlékeztet arra, hogy mindenekelőtt a szerződés természetben való teljesítésére törekszik. A felperes tehát csak arra az esetre kért teljes és egyenértékű kártérítést, ha a Törvényszék ítéletének meghozataláig nem sikerül elérni e teljesítést.

167 A felperes előadja, hogy teljes mértékben bizonyította a Bizottság vétkességét. A kár tényleges és bizonyos. Az ügy körülményeire tekintettel a közbeszerzési eljárástól való eltekintésre, és egy új eljárás megindítására vonatkozó jogi lehetőség tisztán elméleti jellegű. Szinte biztos, hogy a felperes kapta volna meg a szerződést. Tisztán pénzügyi szempontból e szerződés értéke négy évre 3 742 000 euró volt. A felperes előadja, hogy a referencia elvesztése és a presztízsveszteség folytán nem vagyoni kárt szenvedett el. A felperes tehát előadja, hogy kára 1 000 000 euróban rögzíthető.

168 A Bizottság vitatja, hogy bármilyen jogsértést követett volna el. Másodlagosan, álláspontja szerint nem lépte túl súlyosan és nyilvánvalóan mérlegelési jogköre korlátait. Ellenkezőleg, az ügy tényállásából egyértelműen következik, hogy gondosan és jóhiszeműen megtett minden annak érdekében, hogy garantálni lehessen, hogy a közbeszerzési eljárás megfeleljen minden releváns szabálynak, hogy ellenőrizni lehessen, hogy a beérkezett ajánlatok teljes mértékben megfelelnek az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak, valamint hogy megbizonyosodjon arról, hogy az új biztosítási szerződés időben hatályba lép, ezáltal biztosítva az ajánlatkérő 100%-os biztosítását.

169 A kárt illetően a felperes igen röviden hivatkozott az állítása szerint elszenvedett három kártípus megtérítésére. Nem bizonyította, hogy ezek az állítólagos károk ténylegesek és bizonyosak.

170 Először is a szerződés elnyerése esélyének elvesztését illetően a felperes semmit sem vesztett el, mivel ajánlata nem a legalacsonyabb árat tartalmazta, és mivel a Bizottságnak semmi oka nem volt arra, hogy kizárja, vagy nem megfelelőnek ítélje a Marsh ajánlatát.

171 Másodszor, a referencia elvesztését illetően nem áll fenn tényleges és bizonyos kár. Egyrészt az új referencia hiánya önmagában nem alkalmas arra, hogy megváltoztassa a felperes képességét a hasonló jövőbeli közbeszerzési eljárásokban való részvételt illetően. Másrészt e kár hipotetikus: a felperes nem állíthatja, hogy bizonyosan megkapta volna a szabályszerű teljesítésre vonatkozó igazolást, mivel ezen igazolása kiadása a szerződés konkrét teljesítéséhez kapcsolódik, és nem biztosítható előre.

172 Harmadszor, a felperes nem jelölt meg semmilyen nem vagyoni kárt, mivel csak annak kijelentésére szorítkozott, hogy az odaítélés elmaradása ellentétes „jogos elvárásaival". Mindemellett az ajánlatkérő soha nem keltett várakozást vagy jogos bizalmat a felperesben a szerződés neki való odaítélését illetően.

173 A viszonválaszban a Bizottság rámutat, hogy a felperes elérte a szerződés felfüggesztését és egy tárgyalásos eljárás megszervezését, amelynek eredményeként 2015. február 17-től legfeljebb 18 hónapos időtartamra szerződést kötöttek. E körülményeket figyelembe kell venni a kár számításánál.

174 Emellett az állítólagos károk nem ténylegesek, nem bizonyosak és nem is a felperest érintik. Ekképpen, ha az ajánlattételhez szükséges dokumentációt megszorítóan értelmezték volna, vagy ha a Marsh ajánlatát közösnek kellene tekinteni, a felperes ajánlatát nem lehetett volna érvényesnek tekinteni.

175 Egyébként a Bizottság teljes mértékben eltekinthetett volna a vitatott közbeszerzési eljárástól.

176 A Bizottság vitatja az állítólagos kár összegét. Az állítólagos elmaradt haszon nem a saját nevében egyszerű ügynökként eljáró felperes elmaradt haszna.

177 Ami a szerződés állítólagosan kivételes jellegéből fakadó nem vagyoni kárt illeti, a Bizottság vitatja e kivételes jelleget.

178 Az EUMSZ 340. cikk második bekezdése értelmében Szerződésen kívüli felelősség esetén az Unió a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.

179 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Unió intézményei jogellenes magatartásából fakadó, a fent hivatkozott rendelkezés szerinti szerződésen kívüli felelősségének megállapításához több feltétel fennállása szükséges, úgymint az érintett uniós intézménynek vagy szervnek felrótt magatartás jogellenessége, a kár tényleges bekövetkezése, valamint az állítólagos magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés (1982. szeptember 29-i Oleifici Mediterranei kontra EGK ítélet, 26/81, EBHT, EU:C:1982:318, 16. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EBHT, EU:C:2008:476, 106. és 164–166. pont; 2010. szeptember 9-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-300/07, EBHT, EU:T:2010:372, 137. pont; 2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, EU:T:2014:888, 28. pont). Ezenkívül a jogellenes magatartásra vonatkozó feltétel kapcsán az ítélkezési gyakorlat szerint a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető szabály kellően egyértelmű megsértésének a megállapítására van szükség. A kellően súlyos jogsértés megállapítását lehetővé tévő döntő tényező az, hogy az érintett uniós szerv vagy intézmény a mérlegelési jogkörének korlátait nyilvánvalóan és súlyosan túllépte-e (lásd ebben az értelemben: Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítélet, C-352/98 P, EBHT, EU:C:2000:361, 42–44. pont; 2002. december 10-i Bizottság kontra Camar és Tico ítélet, C-312/00 P, EBHT, EU:C:2002:736, 54. pont; AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 65. pont, EU:T:2005:107, 93. pont; a fent hivatkozott Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, EU:T:2014:888, 29. pont).

180 A felelősség megállapításának a jogellenességhez fűződő feltételét illetően rá kell mutatni, hogy többek között megállapításra került, hogy a Bizottság megsértette az ajánlattevőkkel szembeni egyenlő bánásmód elvét. Az egyenlő bánásmód elvének megsértésével – amelynek tiszteletben tartása lényeges

a közbeszerzési eljárások jogszerűségéhez – a Bizottság magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogi szabályt sértett meg (lásd ebben az értelemben: AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, fenti 65. pont, EU:T:2005:107, 91. pont; 2010. márciusi Arcelor kontra Parlament és Tanács ítélet, T-16/04, EBHT, EU:T:2010:54, 134. pont).

181 Ezenkívül rá kell mutatni, hogy a jelen ügyben kellően súlyos jogsértésről van szó. Azáltal, hogy végigvitte a Marsh-sal a közbeszerzési eljárást a többek között a fenti 102–128. és 151–156. pontban leírt körülmények között, a Bizottság nyilvánvalóan és súlyosan túllépte a mérlegelési jogkörének korlátait.

182 A felelősség megállapításának a kár fennállásához, valamint a vétkesség és a kár közötti ok-okozati összefüggés meglétéhez fűződő feltételeit illetően a Bizottság konkrétabban az ok-okozati összefüggés kapcsán kifejti, hogy ha az ajánlattételhez szükséges dokumentációt megszorítóan értelmezték volna, vagy ha a Marsh ajánlatát közösnek kellene tekinteni, a felperes ajánlatát nem lehetett volna érvényesnek minősíteni.

183 Ez az érvelés két elemet tartalmaz.

184 Egyrészt ezzel az érveléssel a Bizottság arra hivatkozik, hogy az ajánlati felhívás általa képviselt nem megszorító értelmezése, amely szerint az egyedüli ajánlattevő ügynök által benyújtott ajánlat elfogadható, a felperesnek is javára vált, mivel annak ajánlata e nem megszorító megközelítés hiányában állítólagosan nem lett volna érvényesnek tekinthető. Ekképpen, a Bizottság szerint az ajánlati felhívás a felperes által képviselt megszorító értelmezés mellett mindenképpen kizárta volna az utóbbi ajánlatát. Nem állhat fenn tehát ok-okozati összefüggés a Bizottság valójában a felperes érdekét szolgáló vétkessége és az utóbbi ajánlatának elutasítása között.

185 Ezt a kifogást el kell utasítani.

186 Ugyanis egyrészt mind az ajánlati felhívás szövege, mind pedig rendszere (ahogy azt az egyedüli megsemmisítési jogalap első részének vizsgálatánál megállapítottuk) kizárja az ajánlat egyedüli ajánlattevő ügynök általi benyújtását, másrészt pedig e szövegezés és rendszer egyáltalán nem zárja ki az ajánlat benyújtását egy ügynökből és egy biztosítóból álló társulás részéről.

187 Kétségkívül el lehetett képzelni, különösen a jelen ügyhöz hasonló nagy kockázatok fedezésével összefüggésben, hogy egy közös ajánlat inkább érdekelhet több, erejét egy ügynök köré csoportosító biztosítót, mint egy ügynök által képviselt egy biztosítót. Ugyanakkor, bár e körülmény esetlegesen magyarázhatja a többes számnak az ajánlati felhívás dokumentumaiban való gyakori használatát („a biztosítók”), mindazonáltal nem alkalmas arra, hogy igazolja az ajánlat benyújtásának kizárását az egy ügynökből és egy biztosítóból álló társulás részéről.

188 Ezenkívül az ajánlat benyújtása egy ilyen csoport részéről nem ellentétes az ajánlati felhívás által kialakított rendszer szerkezetével. Egyértelmű ugyanis, hogy közös ajánlat esetén, függetlenül attól, hogy azt egy ügynök által képviselt egy vagy több biztosító tette, az ajánlati felhívással összefüggésben szolgáltatandó információk a társulás minden egyes tagjára vonatkoznak, ami jelentős eltérést jelent az egyedüli ajánlattevő ügynök által benyújtott pályázathoz képest.

189 Ezenfelül úgy kell tekinteni, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentáció olyan értelmezése, amely kizárja az ajánlat benyújtását az egy ügynökből és egy biztosítóból álló társulás részéről, míg elfogadja az ajánlat benyújtását egyedüli ajánlattevő biztosító részéről, illetve az egy ügynök által képviselt két biztosítóból álló társulás közös ajánlatát, bármilyen objektív igazolás hiányában ellentétes az egyenlő bánásmód elvével.

190 A Bizottság a viszonválaszban kifejti, hogy az ajánlattételhez szükséges dokumentáció szerkesztése során arra számított, hogy egyedüli biztosító, vagy több, konzorciumban eljáró és adott esetben vezető biztosító vagy ügynök által képviselt biztosító fog ajánlatot benyújtani. Ugyanakkor nem igazolja, különösen nem meggyőző módon, hogy az egy biztosító és egy ügynök által benyújtott közös ajánlat mennyiben lép túl az ajánlati felhívás várakozásain.

191 Végül a teljesség kedvéért rá kell mutatni, hogy a közös ajánlatokkal összefüggésben a műszaki leírás 5.1 cikkének a biztosítási szerződés aláírására vonatkozó harmadik része azt mondja ki, hogy „konzorciumban eljáró, ügynök által képviselt több egyetemlegesen felelős biztosító által tett ajánlat esetén az odaítélt szerződést együttesen valamennyi biztosító és az ügynök írja alá”. E rendelkezés ezt követően kimondja, hogy „ebben az esetben a biztosító vagy biztosítók annak garantálását is vállalják, hogy az ajánlatkérő a szerződés teljes tartama alatt megszakítás nélkül teljes körűen biztosítva lesz (100%-os biztosítási fedezet)”, továbbá, hogy „az ügynök díjazását közvetlenül a biztosító vagy a biztosítók viselik.” Egyébként a műszaki leírás a „szerződő fél” fogalmát úgy határozza meg, mint „az a biztosítótársaság vagy vállalkozás, amelynél a szerződést megkötik, és amelyet e célra a különös feltételekben kijelölnek”.

192 E visszatérések az egyes számhoz („biztosító vagy biztosítók”, „biztosítótársaság vagy vállalkozás”) megerősítik azokat az önmagukban elégséges, a fenti 185–190. pontban kifejtett megfontolásokat, amelyek szerint az ajánlati felhívás nem zárta ki a közös ajánlatnak az egy ügynökből és egy biztosítóból álló társulás részéről történő benyújtását.

193 Másodszor, a fenti 182. pontban ismertetett érvelés azt feltételezi, hogy amennyiben a Marsh ajánlatát közös ajánlatnak kell tekinteni, akkor a felperes ajánlata nem tekinthető érvényesnek, mivel ugyanaz a biztosító (AIG) egyszerre két ajánlatban is szerepelt.

194 Függetlenül attól, hogy egyáltalán nem bizonyított, hogy a Bizottság által felvázolt hipotézis a jelen ügy körülményei között automatikusan az állítólagos következményekkel járt volna (lásd ebben az értelemben, analógia útján: 2009. május 19-i Assitur-ítélet, C-538/07, EBHT, EU:C:2009:317, 30. pont; 2009. december 23-i Serrantoni és Consorzio stabile edili ítélet, C-376/08, EBHT, EU:C:2009:808, 38–42. és 46. pont, valamint rendelkező rész; 2012. december 13-i Forposta és ABC Direct Contact ítélet, C-465/11, EBHT, EU:C:2012:801, 14. pont), meg kell állapítani, hogy e hipotézis nem felel meg a valóságnak. A Marsh ajánlata ugyanis nem közös ajánlat, hanem egy egyedüli ajánlattevő ügynök ajánlata, amely ennélfogva nem felel meg az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak, és amelyet emiatt, illetve a megsemmisítési jogalap első részének vizsgálata kapcsán kifejtett okok miatt a Bizottságnak érvénytelennek kellett volna nyilvánítania. A Bizottság érvét tehát el kell utasítani.

195 A fentieken túl a Bizottság kifejti, hogy az állítólagos károk nem ténylegesek, nem bizonyosak és nem is a felperest érintik, másodlagosan pedig, hogy a Marsh szerződésének felfüggesztését és a helyettesítő szerződés felperesnek való odaítélését figyelembe kell venni.

196 Először is a szerződés megszerzése esélyének állítólagos elvesztését illetően rá kell mutatni, hogy a felperes ajánlatát a Bizottság megfelelőnek nyilvánította, hogy ez volt az egyetlen ajánlat a Marsh ajánlatán kívül, valamint hogy azt a Marsh ajánlatát előnyben részesítve elutasították, mivel az utóbbi tartalmazta a legalacsonyabb árat.

197 Ebből következik, hogy ha a Marsh ajánlatát nem megfelelőnek nyilvánították volna, mivel az az ajánlati felhívás követelményeivel ellentétben egy egyedüli ajánlattevő ügynöktől eredt, vagy ha ezt az ajánlatot azért nyilvánították volna nem megfelelőnek, mert nem tartalmazta az ajánlott biztosítók egyetemleges felelősségét, akkor a felperes igen jó helyzetben lett volna a szerződés elnyerése szempontjából.

198 A Bizottság mindezt egyébként komolyan nem is vitatja. Pusztán azon ismételt állításra szorítkozik, hogy nem követett el jogsértést, valamint hivatkozik a fenti 184–194. pontban már megcáfolt érvekre, illetve emlékeztet arra, hogy mindenféleképpen elállhatott volna a vitatott eljárástól és új eljárást indíthatott volna, aminek következtében a felperes egyáltalán nem lehetett biztos abban, hogy elnyeri a jogvita tárgyát képező szerződést.

199 Az utóbbi pontot illetően rá kell mutatni, hogy bár igaz, hogy az ajánlatkérő a szerződés aláírásáig bármikor elállhat a beszerzéstől vagy törölheti a közbeszerzési eljárást, anélkül, hogy a részvételre jelentkezők vagy ajánlattevők bármifajta ellentételezésre jogot formálhatnának (a költségvetési rendelet 114. cikke), mindazonáltal a beszerzéstől való elállásra, illetve az eljárás törlésére vonatkozó ezen feltevések éppen, hogy nem valósultak meg, és a jelen ügy körülményei között a Bizottság jogsértései hiányában a felperes esélyei a szerződés elnyerésére igen erősek voltak.

200 Figyelemmel a jelen ügy körülményeinek összességére, úgy tűnik, hogy a Bizottság jogsértései hiányában a felperes esélyeit a szerződés elnyerésére 90%-ra lehet értékelni.

201 Keresetében a felperes úgy ítéli meg, hogy összesített kára, figyelembe véve a lehetőség elvesztését, a referenciák elvesztését és a nem vagyoni kárt, *ex aequo et bono* 1 000 000 euróra értékelhető.

202 A felperes nem bontja le ezt az összeget a három követelt kártípusra, de referenciaértékként hivatkozik a meg nem kötött szerződés 3 742 300 eurós értékére, kifejtve, hogy ez az érték az ajánlatban szereplő éves ár (935 574 euró/év), szorozva a szerződés négy évével. A felperes hangsúlyozza nem vagyoni kárának a szóban forgó szerződés értékére („több millió”) és tartamára (négy év) tekintettel fennálló jelentőségét.

203 A Bizottság, abból az előfeltevésből kiindulva, hogy a követelt összeget a szerződés éves értéke alapján számították ki, előadja, hogy ez az említett éves értékhez közel álló összeg szükségképpen tartalmazza az AIG díját, és hogy ezáltal csak a felperes díja egy korlátozott részének felel meg. A Bizottság tehát vitatja ezt az összeget, előadva, hogy a jelen keresetben a felperes csak a maga nevében jár el, és így csak saját kára megtérítését kérheti.

204 A Bizottság ezenkívül vitatja a referenciák elvesztéséből levezetett kárt is. A Bizottság szerint az új referencia hiánya önmagában nem alkalmas arra, hogy megváltoztassa a felperes képességét a hasonló jövőbeli közbeszerzési eljárásokban való részvételt illetően. A szabályszerű teljesítésre vonatkozó igazolások elvesztése fogalmilag a szerződés szabályszerű teljesítésétől függ. Az állítólagos nem vagyoni kár pedig nem tényleges és bizonyos.

205 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy azt az előfeltevést, amelyre a Bizottság első, a fenti 203. pontban hivatkozott kifogását alapítja, cáfolják a Törvényszék elé terjesztett iratok elemei. A felperes beadványaiból ugyanis kitűnik, hogy a követelt összeget nem a beszerzés éves értéke alapján számították ki, hanem a szerződés teljes, négy évre vonatkozó értéke alapján. Ez egyértelműen kitűnik a követelt összeg és az utóbbi érték felperes általi összekapcsolásából, valamint a beszerzéssel kapcsolatos azon utalásból, hogy az négy év tartamú, és több millió eurót jelent (lásd a fenti 202. pontot).

206 Következésképpen, mivel e követelt összeg csak egy kicsivel több, mint a szerződés négy évre szóló értékének negyede, és a felperes egyébként a szerződés elnyerése szinte biztos esélyének elvesztésére hivatkozik, e követelt összeg logikailag csak annak a kárnak felelhet meg, amelyet állítása szerint e fél szenvedett el. Ellenkező esetben a felperes, amely úgy véli, hogy a szerződés elnyerésének szinte biztos esélyét vesztette el, logikailag a maga és a biztosító számára egy sokkal magasabb kártérítési összeget követelt volna, amely a szerződés négy évre vonatkozó értékéhez kapcsolódik.

207 Ami ezt követően azt a kérdést illeti, hogy a felperes megalapozottan hivatkozott-e a szerződés négy évére kára kiszámítása céljából, rá kell mutatni, hogy a hirdetményben az szerepelt, hogy a szerződés tartama 48 hónap (a hirdetmény II.3 pontja, az 1. tétel 4. pontja). Ugyanebben az értelemben kötötték ki azt, hogy a következő hirdetményt az odaítélés után 36 hónappal írják ki (a hirdetmény IV.1 pontja). A szolgáltatási szerződés ajánlati felhíváshoz mellékelt tervezetében az szerepelt, hogy „[a] szerződést 12 hónapos tartamra kötik meg” (a szerződéstervezet I.2.3 cikke), valamint, hogy „[a]z hallgatólagosan legfeljebb három alkalommal meghosszabbítható, minden alkalommal 12 hónapos teljesítési időre […], kivéve, ha az ajánlatkérő arról tájékoztatja a szerződő felet, hogy nem áll szándékában meghosszabbítani a szerződést, és ha erre az értesítésre 6 hónappal az előző időszak feladatainak teljesítését megelőzően [kerül sor]” (a szerződéstervezet I.2.4 cikke). Egyébként a szerződéstervezet kitér az árak és az éves díj felülvizsgálatára, hivatkozva a „szerződés teljesítésének első évére”, a „szerződés teljesítésének második évére” és a „szerződés teljesítésének minden egyes évére” (a szerződéstervezet I.3.2 cikke). A műszaki leírás ugyanezt tartalmazta (lásd a műszaki leírás 9.2 pontját).

208 E rendelkezések együttes értelmezéséből az következik, hogy a felperes keresetében megalapozottan hivatkozott a szerződés teljes időtartamára a kártérítés iránti kérelme alátámasztása érdekében, mivel olyan négyéves szerződésről van szó, amely legfeljebb az éves meghosszabbítás elmaradásának egyes szigorú eljárási feltételek mellett kizárólag az ajánlatkérő előtt nyitva álló lehetőségét tartalmazza. Ugyanakkor a kártérítés meghatározásánál viszont figyelembe kell venni az éves meghosszabbítás elmaradásának e lehetőségből következő kockázatát.

209 Egyébként rá kell mutatni, hogy a felperes beadványaiból nem tűnik ki, hogy az kártérítés iránti igénye csökkentése céljából figyelembe vette volna a szerződés teljesítésének azon terheit, amelyeket a szerződés elnyerése esetén viselt volna. Márpedig az iratok alapján lehetetlen meghatározni e terheket. Ezenfelül, noha a kereset szövege alátámasztja azt a megállapítást, amely szerint a felperes csak saját kárainak megtérítését kéri, mindazonáltal az iratok nem tartalmaznak semmilyen olyan körülményt, amely alapján meg lehetne vizsgálni, hogy mekkora a felperes részesedése a szerződés teljes értékéből.

210 Ezenkívül azt is meg kell jegyezni, hogy bár a felperes tényleg elveszített 2014-ben egy lehetőséget a négyéves szerződés megszerzésére, azonban 2015. február 17-én, vagyis körülbelül tizenegy hónappal és két héttel a vitatott szerződés hatálybalépése után elnyerte a Bizottság által a Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság végzést (a fenti 33. pont, EU:T:2014:1024) követően indított tárgyalásos eljárás tárgyát képező biztosítási szerződést. A felpereshez hasonlóan arra is rá kell mutatni, hogy ezt az utóbbi szerződést legfeljebb 18 hónapos tartamra kötötték, vagyis 2016. augusztus 17-ig, míg a jelen jogvita tárgyát képező szerződés rendes esetben 2018 márciusában járt volna le.

211 E körülmények is alkalmasak arra, hogy kihassanak a felperes által elszenvedett kár összegére; a felperes egyébként beadványaiban maga is kiemelte, hogy egyenértékű kártérítésre vonatkozó igényének csak akkor van helye, ha kérelmének nem tesznek természetben eleget, valamint hogy amennyiben erre csak késedelmesen kerül sor, a kárt e késedelem függvényében kell kiszámítani.

212 A fentiekből az következik, hogy bár a szerződés elnyerése lehetőségének elvesztését illetően a megtéríthető károk köre elvben kellően bizonyított, e kár összege a jelen állás szerint kellően nem határozható meg ahhoz, hogy a Törvényszék vagy dönteni tudjon a felperes által követelt összeg megalapozottságáról, vagy másik összeget tudjon megállapítani.

213 Másodszor, a referenciák elvesztését illetően, ami a felperes szerint kiterjed a szabályszerű teljesítésre vonatkozó igazolások elvesztésére is, mindenekelőtt a kár ez utóbbi elemét el kell utasítani az ilyen igazolások vonatkozásában. E dokumentumok kiadása ugyanis nem a szerződés odaítélésétől függ, hanem e szerződés jövőbeli és hipotetikus szabályszerű teljesítésétől.

214 Ezzel szemben a szerződés odaítélésével kapcsolatos referenciák tekintetében, amelyek *de facto* abból következnek, hogy a felperes elnyerte a szerződést, tagadhatatlan, hogy a felperes a szerződés elnyerése lehetőségének elvesztésével azonos arányban elveszítette a lehetőséget, hogy ilyen referenciái legyenek. Ugyanakkor a Törvényszék itt sem rendelkezik elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy meg tudja határozni, hogy a felperes által követelt összegen belül mi tartozik a szerződés elnyerése lehetőségének elvesztése körébe, és mi esik a referenciák megszerzésével kapcsolatos lehetőség fogalma alá.

215 Harmadszor, azon nem vagyoni kárt illetően, amely abból fakad, hogy a Bizottság az egyedüli szabályos ajánlatot benyújtó felperes jogos elvárásait megsértve harmadik személynek ítélte oda a szerződést, a Bizottság előadja, hogy a felperes csak magatartása jogszerűtlenségére hivatkozik, és soha nem állt fenn jogos elvárása vagy bizalma azzal összefüggésben, hogy neki fogják ítélni a szerződést. A válaszban a felperes nem válaszol erre a megfontolásra, ugyanakkor nem vagyoni kárát a referencia elvesztéseként és presztízsveszteségként jelöli meg.

216 Rá kell mutatni, hogy a Bizottság egyáltalán nem keltett jogos bizalmat vagy elvárást a felperesben a szerződés odaítélését illetően. A megtámadott határozat jogszerűtlenségéből következő nem vagyoni kárt illetően az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az ilyen kárt főszabály szerint kellő mértékben kompenzálja a jogszerűtlenség bírósági megállapítása (lásd ebben az értelemben: 2006. június 6-i Girardot kontra Bizottság ítélet, T-10/02, EBHT-KSZ, EU:T:2006:148, 131. pont). A referencia elvesztéséből és a presztízsveszteségből következő állítólagos nem vagyoni kár részben keveredik a referenciák fent már megvizsgált elvesztésével, a presztízsveszteséget illetően pedig nem tényleges és bizonyos jellegű.

217 A fenti megfontolásokra figyelemmel – amelyekből kitűnik, hogy a Törvényszék, noha a kártérítés iránti kérelem tekintetében bizonyos pontokat el tud bírálni, nem rendelkezik elegendő bizonyítékkal a követelt összeg helybenhagyásához, illetve ahhoz, hogy maga állapítsa meg az elszenvedett kár összegét – helyt kell adni a felperes kártérítés iránti kérelmének, amennyiben az a jogvita tárgyát képező szerződés elnyerése, illetve a megfelelő, a szerződés odaítélésével kapcsolatos referenciák megszerzése lehetősége elvesztésének kompenzációjára irányul, a fennmaradó részében pedig el kell utasítani azt. A lehetőség elvesztése alapján megtérítendő összeg tekintetében a Törvényszék későbbi döntésének lehetőségét fenntartva fel kell hívni a feleket arra, hogy a jelen ítélet indokolásának fényében állapodjanak meg ebben az összegben, és a jelen ítélet meghozatalától számított hat hónapon belül jelentsék be a Törvényszéknek a közös megállapodásuk szerint fizetendő összeget, vagy ennek hiányában ugyanezen határidőn belül a számszerűsített kérelmeiket, csatolva hozzájuk az ahhoz szükséges igazolásokat, hogy lehetővé tegyék a Törvényszék számára e kérelmek megalapozottságának elbírálását.

A költségekről

218 A Törvényszék a költségekről jelenleg nem határoz.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a 2014. január 30-i határozatot – amellyel a Bizottság elutasította a Vanbreda Risk & Benefits által az OIB.DR.2/PO/2013/062/591. sz., vagyon- és személybiztosításra irányuló szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos közbeszerzési eljárás (HL 2013/S 155–269617) keretében az 1. tétel vonatkozásában benyújtott ajánlatot, és a szerződést egy másik társaságnak ítélte oda – megsemmisíti.

2) Az Európai Unió köteles megtéríteni a Vanbreda Risk & Benefits által a fent hivatkozott szerződés elnyerése, illetve a szerződés odaítélésével kapcsolatos megfelelő referenciák megszerzése lehetőségének elvesztése folytán elszenvedett kárt.

3) A kártérítés iránti kérelmet a fennmaradó részében elutasítja.

4) A felek kötelesek a jelen ítélet meghozatalától számított hat hónapon belül bejelenteni a Törvényszéknek a közös megállapodásuk szerint e kár megtérítése érdekében fizetendő összeget.

5) Megállapodás hiányában a felek ugyanezen határidőn belül kötelesek bejelenteni a Törvényszéknek számszerűsített kérelmeiket.

6) A Törvényszék a költségekről jelenleg nem határoz.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. október 29-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei 2

Az eljárás és az eljárás során történt újabb fejlemények 4

A jogkérdésről 6

A megsemmisítés iránti kérelemről 6

A jogalap első, az ajánlattevők közötti egyenlő bánásmód elvének, a költségvetési rendelet 111. cikke (5) bekezdésének és 113. cikke (1) bekezdésének, a végrehajtási rendelet 146. cikke (1) és (2) bekezdésének, 149. cikke (1) bekezdésének és 158. cikke (1) és (3) bekezdésének, valamint az ajánlattételhez szükséges dokumentációnak a megsértésén alapuló részéről 6

– A válaszban hivatkozott egyes érvek elfogadhatóságáról 9

– A Marsh ajánlati felhívásban egyedüli ajánlattevő ügynökként való részvételének jogellenességéről 9

– Az egyenlő bánásmód elvének a Bizottság és a Marsh között az ajánlatok felbontását követően folytatott levelezés során történő megsértéséről 14

A jogalap második, az egyenlő bánásmód elvének azáltal való megsértésén alapuló részéről, hogy a Marsh ajánlatát módosították az ajánlatok felbontását követően 21

A megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó végkövetkeztetés 23

A kártérítés iránti kérelemről 23

A költségekről 30